

NAŠA LUČ

M E S E Č N I K Z A S L O V E N C E P O S V E T U

FEBRUAR 2017

letnik 66, številka 2

4

POGOVOR Z MAG. RADOM PEZDIRJEM
Prava narava slovenske ekonomske
zgodovine od leta 1945 do 2016

9

NOVICE
Zamejski nagrajenci

22

RAFAELOVA DRUŽBA
Blagoslavljam o raj na Svetih Višarjah

Advent in božič 2016

Srbija – Miklavž ob adventnem venčku pozdravlja društvo Planika.

Hrvaška – pater Vuradin in pevski zbor Encijan ob adventnem venčku v Pulju

Francija – slovenska sveta maša na tretjo adventno nedeljo v Chatillonu

Otroci so na četrto adventno nedeljo izdelali vsak svojo božično svetilko.

Belgija – med božično mašo v SPC v Bruslju

Hrvaška – božični koncert zbora Encijan v Pulju

Prezbiterij slovenske kapele svetega Jožefa v Freyming-Merlebachu

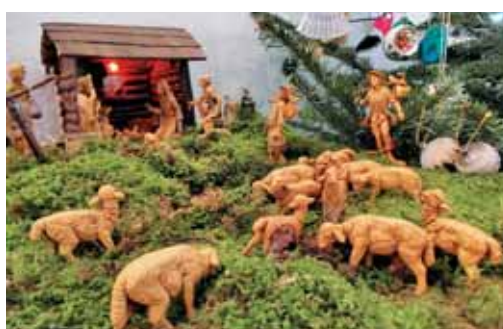
Jaslice pri Oštirjevih v Solingenu

Nebeško Detece v Frankfurtu

Sveta družina iz storžkov, belih kroglic in blaga v Münchnu

Te jaslice so postavili šolarji v Münchnu.

Ena od skupin kolednikov (Sternsinger 2017) iz župnije sv. Janeza Krstnika v Altenessnu

NAŠA LUČ

Glasilov Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Izdajatelj: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov in Rafaelova družba • Založnik: Družina, SI-Ljubljana, p. p. 95 • Glavni urednik: Janez Pucelj, München, Nemčija • Odgovorni urednik: Lenart Rihar, Ljubljana • Uredništvo: Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska c. 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: 01/438 30 50, faks: 01/438 30 55, e-naslova: rafaellova.druzba@siol.net in jpucelj@msn.com • Uprava: Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana, tel. 01/360 28 28 • Jezikovni pregled: Vida Frelih

CENA IZVODA: 2,45 EUR. CELOLETNA NAROČNINA ZA SLOVENIJO: 26,95 EUR • LETNA NAROČNINA (za pošiljanje iz Slovenije): Evropska zveza 36,85 EUR • Švica 48,95 CHF • Velika Britanija 31,35 GBP • Avstralija 50,60 AUD • Kanada 49,50 CAD • ZDA 48,40 USD. V ceno je všteti 9,5 % davek na dodano vrednost in ustrezna poštnina, ki velja za pošiljanje z navadno redno pošto. Cena za letalsko pošiljanje je 41,25 evra. • LETNA NAROČNINA PRI POVERJENIKIH: Evropska zveza 35 EUR • Švedska 320 SEK • Švica 45 CHF • Velika Britanija 28 GBP. • Naročnino lahko plačate pri poverjenikih ali na upravi. Transakcijski račun pri NLB d. d.: 02014-0015204714, DRUŽINA, d. o. o., s pripisom za Našo luč, IBAN SI56020140015204714, SWIFT LJBAS12X • Nove naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava.

Oblikovna zasnova: Klemen Kunaver • Grafična priprava: Družina d. o. o. • Fotografija na naslovnici: Tatjana Splichal, Plečnikova cerkev na Barju • Tisk: tiskano v Sloveniji.

Rafaellova družba, Naša luč, Poljanska 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: (+386) 1 438 30 50, faks: (+386) 1 438 30 55, e-naslov: rafaellova.druzba@siol.net
www.rafaellova-druzba.rkc.si • Poslovni račun pri NLB d. d.: 02014-0253581535, voditelj: Lenart Rihar

Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi

Liebigstr. 10, 80538 München, T (*49) 089 2193 7900, M 0173 9876 372, F (*49) 089 2193 79016, predsednik: msgr. Janez Pucelj

POGOVOR Z MAG. RADOM PEZDIRJEM 4
 Na koncu bomo imeli popisano pravo naravo slovenske ekonomske zgodovine od leta 1945 do 2016

ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI 7
 Ikonopisje slikarke Albine Nastran

JEZIKOVNI KOTIČEK 8
 Kakšno je vreme?

SLOVENIJA, NAŠ SKUPNI DOM
 Premisleki 9
 Novice 9
 Nenavaden začetek leta 10

ŽUPNIJE 11

RAFAELOVA DRUŽBA 22
 Zimski višarski dnevi na Sv. Višarjah (28. do 30. december 2016)

KRIŽANKA / MALO ZA ŠALO 24

Za Prešernovo kulturno svobodo

Ob državnem prazniku slovenske kulture se ustavljamo ob dejanskem dosegu besede kultura v življenju sodobnega Slovenca. Beseda objame celotno področje človekovega bivanja, delovanja in ustvarjanja, njegovo zgodovino in sedanost. Kultura ima svoj pomen in doprinos za celotno človekovo življenje in za vso zgodovino človeštva. Tako je vpliv kulture vedno prisoten na vseh področjih življenja ljudi, naj bo to njihova sla po preživetju, socialnem statusu ali njihova ustvarjalnost v raznih vejah umetnostnega izražanja ali v družbenih, socialnih, ekonomskih odnosih. Kultura je vedno navzoča tudi v politiki in državnih strukturah, v državnih uradih in delovnih nevladnih združenjih, na delovnem mestu in osebnih odnosih in predvsem v družinah.

Temeljno je vprašanje odgovornosti. Notranja zahteva kulturnega delovanja je etika. Ob kulturnem dnevu, ki ga naslavljamo po izjemnem ustvarjalcu besednega in duhovnega zaklada našega naroda, pesniku Francetu Prešernu, želimo naliti nekaj čistega vina slovenskemu izseljenstvu, bralcem naše revije.

V tej številki Naše luči objavljamo pogovor s priznanim ekonomistom in žurnalistom, mag. Pezdirjem, ki je svoja raziskovanja državnega arhiva Slovenije nedavno razkril na predavanju v klubu slovenskih izobražencev v Trstu. Svoja dognanja iz arhivskih aktov strne v tezo, da je v času komunizma slovenska oblast grdo svinjarila med Slovenci na področju tržaškega zamejstva in med Slovenci, razseljenimi po Evropi. Da je bila »služba državne varnosti« nad posamezniki zelo podrobno razvejana in ni zaostajala za zloglasnim stasijem iz Vzhodne Nemčije, je jasno že dolgo. Mag. Pezdir pokaže na zelo konkretne primere popolnega nadzora nad ustanovami in slovenskimi manjšinskimi organizacijami na Tržaškem in Goriškem.

To seveda da slutiti, kako načrten in dosleden je bil nadzor slovenskih organizacij in posameznikov Slovencev po Evropi. Išče ozadje pritiska na posameznike in slovenska združenja, išče odgovore na mnoge stiske, ki so jih doživljali slovenski izseljenci in delavci na tujem zaradi nekulture komunističnega režima v naši domovini. Nekatera znamenja kažejo, da ta dejavnost ni prenehala, ko smo Slovenci pred četrto stoletje razglasili samostojno državo Slovenijo.

To velja vedeti, ko se bo treba postaviti za osebne pravice in oceniti demokratično (ne)zrelost državnih struktur Republike Slovenije. Volitve niso daleč.

Janez Pucelj

ZVEZA SLOVENSkih IZSELJENSKIH DUHOVNIKOV, DIAKONOV IN PASTORALNIH SODELAVCEV V EVROPI

ANGLIJA
SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA LONDON
 62, Offley Road, LONDON SW9 0LS
 T/F (*44) 020. 7735 6655
<http://www.skm-london.org.uk>
 župnik: Stanislav Cikanek
 e-naslov: cikanek@msn.com

AVSTRIJA
SLOVENSKI PASTORALNI CENTER DUNAJ
 Einsiedlergasse 9-11, 1050 WIEN
 T (*43) 664 885 93 813
 duhovnik: Mattija Tratnjek
 e-naslov: info@spc-dunaj.net
www.spc-dunaj.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA GRADEC
 Mariahilferplatz 3, 8020 GRAZ
 T (*43) 0316. 7131 6924
 župnik: p. mag. Jože Lampret OFMConv

PREDARLSKO
 oskrbuje: mag. David Taljat (glej Švica)

SLOVENSKA KAT. MISIJA ŠPITAL
 Drau Marienkapelle, Villacherstr., SPITTAL
 župnik: mag. Jože Andolšek
 Št. Primož 65, 9123 Št. Primož
 T (*43) 042. 3927 19

BELGIJA, NIZOZEMSKA IN LUKSEMBURG
SLOVENSKI PASTORALNI CENTER BRUSELJ
 Av. de la Couronne 206
 1050 Bruxelles / Ixelles
 T (+32) 02. 64 77 106
 M (*32) 0489. 783 532
 župnik: dr. Zvone Štrubelj
 e-naslov: zvones@gmx.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA EISDEN
 Guill. Lambertlaan 36, BE 3630 EISDEN
 T/F (*32) 089. 7622 01
 kontaktna oseba: Nežka Zalar,
 M (*32) 472. 2682 00
 e-naslov: nezka@scarlet.be

FRANCIJA
DELEGATURA – AUMONERIE NATIONALE DES SLOVÈNES DE FRANCE
 Moulin de Thicourt 57380 THICOURT
 Tel – Fax (*33) 03. 8701 0701
 e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA PARIZ
 3, Impasse Hoche, 92320 CHATILLON
 T (*33) 1 42 53 64 43,
 župnik: dr. Zvone Štrubelj (glej SPC Bruselj)
 diakon Ciril Valant: 32, rue de la Guilloire,
 78720 La Celle les Bordes. Tel: 01 34 85 26 66
 e-naslov: valant.ciril@wanadoo.fr

SLOVENSKA KAT. MISIJA MERLEBACH
 14, r. du 5 Decembre, 57800 MERLEBACH
 T (*33) 03. 8781 4782,
 T mlin (*33) 03. 8701 0701
 župnik in delegat: Jože Kamin,
 e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA NICA
 6, rue Vernier, 06000 NICE
 T (*33) 4. 9388 5851, F (*33) 4. 9388 5851
 župnik: Štefan Čukman
 e-naslov: scukman@club-internet.fr

HRVAŠKA
SLOVENSKA KAT. SKUPNOST ZAGREB
 oskrbovana iz Slovenije. Informacije:
 dekan Anton Trpin, T (*386) 07 338 00 15
 Trubarjeva 1, 8310 Sentjernej
 e-naslov: zupnija.sentjernej@rc.ki

ITALIJA
SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST RIM
 Via Appia Nuova 884, 00178 ROMA
 T (*39) 06.7184 744, F 06. 712 99 910

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST MILANO
 cerkev Corpus Domini, ul. Canova 4
 informacije: Karel Bolčina, M (*39) 338 195 8889
 e-naslov: donkarel@tiscali.it

NEMČIJA
KOORDINACIJA DUŠNEGA PASTIRSTVA SLOVENCEV PO SVETU
 govorec: msgr. Janez Pucelj
 Liebigstr. 10, 80538 München
 T (*49) 089.2193 7900, M 0173.9876 372
 F (*49) 089. 2193 79016
 e-naslov: jpucelj@msn.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA BERLIN
 Kolonnenstr. 38, 10829 BERLIN
 T (*49) 030. 7845 066, T 030. 7881 924
 F 030. 7883 339
www.skmberlin.de
 župnik: Izidor Pečovnik
 e-naslov: dori@skmberlin.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ESSEN
 Bausemshorst 2, 45329 ESSEN
 T (*49) 0201. 3641 513
 T/F (*49) 0201. 3641 804
www.slovmisija-essen.de
 župnik: Alojzij Rajk
 M (*49) 0173 340 82 95
 e-naslov: alojzija@gmail.com, alojzija.rajk@rc.ki

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA FRANKFURT
 Mathildenstr. 30 a, 60599 FRANKFURT
 T (*49) 069. 6365 48, F 069. 6330 7632
www.skg-frankfurt.de
 župnik: Martin Retelj
 e-naslov: martin@skg-frankfurt.de

SLOVENSKA KAT. MISIJA MANNHEIM
 Römerstrasse 32, 68259 MANNHEIM
 T (*49) 0621. 285 00, F 0621. 7152 106
www.skm-mannheim.de
 župnik: Janez Modic
 e-naslov: janez@skm-mannheim.de

SLOVENSKA KAT. MISIJA STUTTART
 Stafflenbergstr. 64, 70184 STUTTART
 T (*49) 0711. 2328 91, M 0178. 4417 675
 F (*49) 0711. 2361 331
www.skm-stuttgart.de
 župnik: Aleš Kalamar
 T (*49) 0711. 5489 8064, M 0176. 8450 9228
 e-naslov: aleskalamar@gmail.com

SLOVENSKA KAT. MISIJA AUGSBURG
 Ottmarsgäßchen 8, 86152 Augsburg
 T/F (*49) 0821. 979 13, M 0173.5937 313
 župnik: Roman Kutin
 e-naslov: roman.kutin@gmx.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ULM
 Neunkirchenweg 63 A, 89077 ULM
 župnik: Roman Kutin (glej Augsburg)

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA MÜNCHEN
 Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
 T (*49) 089. 2219 41, F 089. 2193 79016
www.skgmuc.com
 e-naslov: slovenischsprachige-mission.muenchen@erzbistum-muenchen.de
www.skm-muenchen.de
 Kolonnenstr. 10, 80538 MÜNCHEN
 T (*49) 089. 2193 7900
 e-naslov: jpucelj@msn.com
 župnik v pokojju: Marjan Bečan
 e-naslov: mbeacan@erzbistum-muenchen.de
 pastoralni sodelavec: Slavko Kessler
 e-naslov: skessler@ebmuc.de
 diakon Ralph Prausmüller
 e-naslov: ralphprau@gmail.com

SRBIJA
SLOVENSKA KAT. SKUPNOST BEOGRAD
 Župa sv. Cirila i Metoda
 Požeška 35, 11030 BEOGRAD
 T (+381) 11 30 56 120
 MT (*381) 665 105 509
 župnik: Lojze Letonja CM
 e-naslov: lletonja@gmail.com

ŠVEDSKA
SLOVENSKA KAT. MISIJA GÖTEBORG
 Parkgatan 14, 411 38 GÖTEBORG
 T/F (*46) 70 827 8757
 T (+46) (0)31 7115421, M (+46) (0)708 278757
www.slovenskamisija.se
 župnik: Zvone Podvinski
 e-naslov: zvone@kristuskonungen.se;
 zvone.podvinski@rc.ki

ŠVICA-LIECHTENSTEIN
SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA
 Naglerwiesenstrasse 12, 8049 ZÜRICH
 T 0041 (0)44 301 31 32, M 0041 (0)79 7773 948
 spletna stran: www.slovmisija.ch
 župnik: mag. David Taljat
 e-naslov: slomission.ch@gmail.com

Na koncu bomo imeli popisano pravo naravo slovenske ekonomske zgodovine od leta 1945 do 2016

pogovor z mag. Radom Pezdirjem

Mag. Rado Pezdir, ekonomist, raziskovalni časnikar in predavatelj na treh univerzah, je 17. oktobra v Peterlinovi dvorani v Trstu spregovoril na večeru Društva slovenskih izobražencev. Govor je bil o udbovskem ozadju zamejskega družbenega gospodarstva, o genezi le-tega ter o njegovih dedičih v letu 2016. Poročila o povedanem so sprožila več intervjujev, pisem in komentarjev prizadetih akterjev. Vsebine in dejstva, ki jih je predavatelj iznesel na ponedeljkovem večeru, pa so ostali omejeni na časopisno kroniko. Zato smo se z njim srečali v Kopru ter posneli intervju, ki bi lahko bil bistveno daljši, a smo zaradi omejenega prostora, ki je na razpolago, skušali poglobiti vsaj nekatera vprašanja.

> Mag. Pezdir, kdaj in kako se je začela zgodba vzporedne ekonomije Nika Kavčiča in kako se v to zgodbo vključuje slovensko družbeno gospodarstvo v Italiji?

Začelo se je leta 1945, v času, ko se je jugoslovanska vojska po začasni razdelitvi Primorske z Morganovo linijo umikala iz takratne cone A. Že pred tem so sicer izpričane epizode intervencij Jugoslavije v podjetja na Tržaškem in Goriškem, vendar je šlo v glavnem za rekvizicije, ki jih je izvajala organizacija KUNI (Komisija za upravljanje z narodno imovino). Odnos je precej materiala v Slovenijo, ta pa je bil v raznih skladiščih po Sloveniji izropan ali uničen. Nekaj tega, kar so zaplenili v Trstu in Gorici, so razdelili tudi med krajevne Slovence, seveda med tiste, ki so imeli pravi politični predznak. Iz dokumentov pa izhaja, da tega materiala nato niso hoteli vrniti in so nastopile prve težave. Slovenska oblast v Jugoslaviji je zato začela iskati rešitev, kako bi te ljudi zavezala in formalizirala odnos.

> Kako so to uredili?

V skrbi za razvoj gospodarskega življenja v Trstu po odhodu Jugoslavije se je junija leta 1945 ustanovil Uivod, ki je bil zadruga za izvoz in uvoz med Italijo, Jugoslavijo in Cono A. Sočasno je beograjsko podjetje Centroprom ustanovilo svojo podružnico v Trstu, in to po ukazu jugoslovanskega ministra za trgovino Petrovića. Centroprom in Uivod pa nista preživela: Centroprom zaradi zloglasnih poslov s tihotapljenjem cigaret in uvozom semen

za marihuano, Uivod pa enostavno zato, ker ga tisti, ki so ga ustvarili, nato niso uporabljali, trgovali so vzporedno, njegov krah je bil neizogiben.

> Leta 1948 je prišlo do resolucije informbiroja, ki je dokaj razgibala dogajanje na Tržaškem. Kako je vplivala na "našo" zgodbo?

Takrat pride v glavnem do spopadov pri delitvi premoženja in nepremičnin. Predvsem nepremičnine so bile sporne, saj je iz arhivske dokumentacije mogoče razbrati, da je Upravo državne varnosti (UDV) zelo motilo dejstvo, da so slamnati lastniki nekaterih nepremičnin postali vidalijevci, ki niso želeli na noben način sodelovati z Jugoslavijo. Ta razdor in pa neuspešnost Uivoda in Centroproma sta leta 1950 pripeljala do sklepa, da je treba ukrepati drugače. Z odlokom v Beogradu jugoslovanske oblasti dovolijo, da UDV prevzame nadzor nad podjetji in njihovo upravljanje.

Slovenija je bila prva, ki se je lotila vzpostavljanja podjetniške mreže. In lotila se ga je resno.

> V zgodbi se tako pojavi Niko Kavčič.

Z omenjenim odlokom pride na čelo referata za gospodarske zadeve, ki je bil pod 1. odsekom UDV, Niko Kavčič. Major Kavčič razdeli delo na tri področja: računovodstvo, legalna trgovina in ilegalna trgovina. Najprej zapre Uivod, nato še Export, ki je vodil posle v imenu Uivoda v Sloveniji. V Sloveniji ustanovi Kontinental, v Trstu pa agenti UDV vstopijo v nekatera podjetja.

Niko Kavčič organizira prvo podjetniško mrežo, ki povezuje dotlej nepovezana podjetja v Trstu, Avstriji, Nemčiji in Švici. V Trstu postane glavno podjetje Runimex, ki dostavlja pakete iz ZDA preko Trsta v Jugoslavijo. Posel je bil zaradi svoje narave, predvsem silovitega pomanjkanja v Jugoslaviji, zelo donosen in je omogočal dobre denarne tokove oziroma prvotno akumulacijo kapitala, ki naj bi bila osnova za razvoj podjetniške mreže UDV na Tržaškem. Z namenom, da bi ta zdravi denarni tok skrili pred zavezniško oblastjo, pod katero je bila Cona A, so v Švici ustanovili podjetje Colcommerz, ki je postalo materinsko podjetje tržaškega Runimexa. Načrt je bil, da se na tak način izognejo plačevanju visokih davkov v Coni A in umaknejo izpred oči italijanskih regulatorjev. Kljub temu ugotovijo, da davčne obremenitve v

Mag. Rado Pezdir, foto: Mladika

Švici niso tako ugodne, kot so si predstavljali, regulative pa so precejšnje in zelo rigidne, saj pride do težav s švicarskimi regulatorji, ki sprašujejo, zakaj je Runimex hčerinska firma Colcommerza. Leta 1951 zato umaknejo materinsko podjetje v Liechtenstein. S tem UDV dejansko ustanovi svoje prvo podjetje v davčni oazi.

> In krog je sklenjen ...

Ko je krog sklenjen, imamo v Trstu Runimex, v Ljubljani Kontinental, iz katerega se dejansko upravljajo posli, v Švici Colcommerz, v Liechtensteinu pa Colcommerz Vaduz. Mreža je pripravljena, denar lahko začne odtekati in se vračati v Trst. Na začetku so prenosili denarja, kot kažejo dokumenti iz Arhiva Slovenije, potekali na fizičen način, prenašali so se v dvojnem dnu avtomobila ali v kovčkih. To se je odkrilo v preiskovanju afere okoli podjetja Adit, ko je postalo jasno, da Miroslav Šlibar, sodelavec iz originalne Kavčičeve ekipe, v osemdesetih še vedno deluje na takšen način.

> Omenili ste tudi ilegalno trgovino.

Ilegalna trgovina je bila poleg legalnega posla z dostavo paketov ključni element primarne akumulacije. Tovrstna dejavnost je obstajala od leta 1945 (na podlagi nekih indicjev že od leta 1944) pa vse do razpada SFRJ. Niko Kavčič jo je zelo lepo popisal. Primarni posel v Italiji je bilo pridobivanje cigaret, ki so jih nato prodajali v Avstrijo in Nemčijo, kjer so bile dražje. A je kaj kmalu prišlo do spopadov med slovenskimi in hrvaškimi odseki UDV, ki so si začeli na italijanskem, avstrijskem in nemškem trgu konkurirati in zbijati cene. Zadevo so na zvezni ravni poskušali rešiti na sestanku zvezne UDV in republiških odsekov UDV v Beogradu leta 1951, ko so se dogovorili, da si ne bodo več konkurirali in da bo vsak odprl svoj račun v Švici, zvezna UDV pa bo prejela zgolj provizijo za izvedene posle. Zanimivo je, da v glavni vlogi na

Sposodili smo si za to izdajo Naše luči pogovor pri uredništvu tržaške Mladike. Vsebina bo morda na prvi pogled bralcu neobičajna. Spada pa v uredniški koncept vprašanje, kako je komunistični režim krojil življenje naših ljudi v domovini, zamejstvu in po Evropi. Pogovor sicer govori o sistematiki ekonomskega nadzora Slovencev v zamejstvu, vendar je predstavljeno tudi to, kako daleč v izseljenstvo je poseglo načrtno usmerjanje ekonomskih dobičkov v partijske žepce. O tem govori ekonomist mag. Rado Pezdir iz svojih raziskav arhivskega gradiva Republike Slovenije. Nedavno je v Trstu spregovoril o tem na večeru Društva slovenskih izobražencev. Predavanje je dvignilo precej prahu med prizadetimi v Sloveniji. Našli so se še danes vplivni ljudje med tistimi, katerih nečedna dejanja in vloge so se razgrnile pred javnostjo. Ekonomist in časnikar mag. Pezdir se le čudi, kako malo zanimanja kaže slovenska javnost za dokumente, ki tako jasno razgrinjajo naravo komunistične oblasti. Zanimalo pa naj bi tudi marsikoga med bralci naše revije, saj so se te lovke raztegnile preko marsikatero organizacije tudi med Slovenci po Evropi. Ne le v Švici in Liechtensteinu, ampak tudi v Münchnu in še kje je bilo veliko firm, ki so imele samo poštni nabiralnik, pa tudi vpogled v arhive znanih slovenskih podjetij, ki so preko svojih hčerinskih podjetij na tem področju opravljale nalogo spravljanja in usmerjanja denarja v privatne žepce.

Uredništvo

tej konferenci nastopata dva Slovenca: Niko Kavčič v imenu slovenske UDV in Vidko Hlaj v imenu zvezne UDV, kot šef zveznega odseka za ilegalno trgovino.

Ilegalna trgovina se je nadaljevala z žganjem, tudi z narkotiki, a glavni adut so ostajale cigarete. Mreža distribucije cigaret je bila po Kavčičevih besedah razprta od Trsta preko Milana vse do Ancone. S to trgovino se je ustvaril velik kapital, ki se je potem vračal v podjetja. Kot rečeno, najprej fizično, kasneje pa so se razvili bolj sofisticirani modeli prelivanja denarja po podjetniški mreži UDV.

> Na primer?

Ko se je vzpostavila mreža, je obstajala še ena težava. UDV v Italiji ni imela svojega finančnega centra, kar je imelo resne posledice. Prvič, brez finančnega centra je bila avtonomija podjetniške mreže UDV praktično nemogoča. Drugič, ni bilo nobenega pravega instrumenta, da bi se lahko izvedel ustrezni finančni inženiring. Zato je UDV prevzela Safti, ki je bil "ostanek" predvojne Jadranske banke. To se je zgodilo v začetku petdesetih let. Safti oziroma tedaj še Saf so prevzeli s kombinacijo iztiskanja manjšinskih delničarjev in sovražnega prevzema. Kljub temu operacija s prevzetim Saftijem ni bila uspešna. Italijanski regulatorji so jim začeli očitati, da opravljajo bančne posle, za katere niso bili registrirani, čeprav so izvajali zgolj finančno posredništvo in ne bančnih storitev. UDV je bitko z regulatorjem izgubljala in pod grožnjo enormnih kazni so s fiktivnimi posli Safti izpraznili in ga pustili pri življenju zgolj kot poslovno lupino.

Ko je bila ustanovljena Tržaška kreditna banka, so se zadeve uredile in podjetniška mreža UDV je dobila svoj finančni center. Ni nepomembno razumeti, da se je UDV zelo naslonila na švicarski bančni sistem, v prvi fazi predvsem na Schweizerische Bankverein in Bankgesellschaft Zürich.

Ta je osnovna zgodba, na podlagi katere je nastalo ogromno podjetij, še več pa jih je začelo normalno obratovati (Adriaimpex, Iret, Saf, Kmečka banka, Radiosa, Inforit, Atum, Tergestettrans itd.).

> Kolikšen pa je bil obseg tega delokroga?

Niko Kavčič je leta 1950 ocenil, da je celotna mreža podjetij na Tržaškem in Goriškem, ki jih obvla-

duje UDV, vredna milijon ameriških dolarjev, kar bi danes odgovarjalo nekje 60 milijonom dolarjev. Iz Kavčičevega poročila za leto 1951 sledi, da je bilo 329.000 tedanjih ameriških dolarjev prihodka in 39.000 ameriških dolarjev dobička. Kako uspešna je bila rekonstrukcija podjetniške mreže UDV, pa pričajo podatki za prvo trimesečje leta 1952, iz katerih je razvidno, da je bilo prihodkov 288.000 ameriških dolarjev ter 41.900 ameriških dolarjev dobička.

> Ali je ta strukturna logika ostala do leta 1991?

V arhivu obstajajo dokumenti, ki nam na primer ponazarjajo sliko iz leta 1989, malo pred propadom. Iz tega leta imamo dokument, da je lastnik Kmečke banke Safti, za katerega pa vemo že iz dokumentov iz leta 1950, da je bil v slamnatem lastništvu. V resnici je bil namreč v lastništvu UDV in Ljudske republike Slovenije. No, leta 1989 je v Kmečki banki Safti dosegel mejo lastništva, ki je bila po italijanski regulativi še dovoljena, zato so saftijevci preko slamnatih lastnikov še dokupovali Kmečko banko in jo na koncu popolnoma obvladali. Če vzvratno opazujemo lastniško strukturo – Kmečka banka – Safti – Ljudska republika Slovenija, se pokaže, da je leta 1989 bila ravno enaka struktura kot takrat, ko jo je zastavil Niko Kavčič v letih 1950–51.

> Kaj pa se je zgodilo s to arhitekturo leta 1991?

Transformacija, ki se je začela leta 1990, je dokaj zanimiva. Takrat, tik pred zdajci, nastane v davčnih oazah, predvsem v Luksemburgu in Liechtensteinu, pa tudi na Karibskih otokih in na Cipru, cel kup podjetij. Safti ima izpričane vsaj tri offshore podjetja. Eno je Proteus, drugo je bilo podjetje Hafing Vaduz, ki je bilo direktno vezano na Tržaško kreditno banko (TKB) in katerega pooblaščenec je bil takratni direktor TKB Vito Svetina. Tu je bilo še podjetje Adit, ki je bilo pod Založništvo tržaškega tiska (ta pa je spadal pod Safti). Lastniška struktura podjetja Adit pokaže na eni strani na Profines z britanskih Deviških otokov, po drugi strani pa na družbeno premoženje Socialistične Republike Slovenije. Tega je bilo 20 %.

Izkaže se, da kolikor bolj se bližamo razpadu socializma in Jugoslavije, toliko bolj nastajajo podjetja v offshorih in vse več težav ima Safti. Konec je

tak, da Safti propade, podjetja v offshorih pa ne izginejo. Zato je danes tudi utemeljeno vprašanje, ali se denar iz Saftija morda ni umikal na varno v davčne oaze. To vprašanje je utemeljeno na primeru Saftijevega podjetja iz davčne oaze, Proteusa, ki se je kasneje kapitalsko vrnil v slovensko tranzicijo.

”

Imam dokument iz leta 1989, iz katerega izhaja, da je Centralni komite Zveze komunistov Slovenije sprejel navodilo, da se čim več denarja umakne iz Slovenije in spravi v črne fondе - v podjetja in podružnice v tujini ali v davčne oaze.

> V kakšnem kontekstu?

Proteus se pojavi 15 let kasneje, med leti 2000–2004, kot lastnik podjetja Auremiana, ki v Sloveniji prodaja umetna kolena zdravstvenemu sistemu, dobro služi in se umika regulativam. Auremiana se okoli leta 2007 združi z ostalimi podjetji z zdravstvenega področja v podjetje, ki se imenuje Mark Medical, ki je v lasti finančne družbe KB 1909, naslednice Kmečke banke, in torej naslednice Saftija. Drugi lastnik Auremiane pa je podjetje Vega Finanz. Vega Finanz iz Luksemburga pa je znan po tem, da je lastnik časnika Mladina skupaj s KB 1909. Hkrati pa Vega Finanz in Saftijev Proteus – oba iz Luksemburga – družijo ista oseba, ki je bila pooblaščenca za upravljanje, to pa je Filippo Dollfus, ki ga v Italiji preganjajo zaradi korupcije in sodelovanja z mafijo in za katerega sam nekdanji prvi mož Saftija priznava, da je z njimi sodeloval pri ustanavljanju Proteusa.

Da gre prav za vrnitev stare strukture, kaže to, da je dolgo po propadu Saftija v Proteusovem podjetju Auremiana kot nadzornik sedel dolgotelni ključni mož Saftija Zuppin.

> Zgodba se torej ni končala leta 1991?

Zelo smo se motili, ko smo mislili, da se je s propadom TKB in Saftija zgodba z neznanim kapitalom končala. Nihče ni znal videti ali razumeti Saftijeve selitve v Gorico, Saftijevega pohoda po davčnih oazah in Saftijeve vrnitve iz davčnih oaz skupaj s KB 1909 v slovensko ekonomijo.

> V kakšni obliki?

Ta je zdaj dokazana za Proteus in Vega Finanz. Bili so dobavitelji medicinskih pripomočkov v Sloveniji. Tu sta dve zgodbi: Mark Medical, ki je za srčne opornice po prenapihnjениh cenah iz slovenskega zdravstvenega sistema odnesel 200 milijonov evrov, in prej omenjena Auremiana, ki je bila pridružena Mark Medicalu in ima svoje korenine v Saftiju. Mark Medical pa je, zaradi svoje lastniške strukture, manjkajoči člen, ki povezuje Safti in KB 1909.

> Kakšno vlogo so odigrali predstavniki tega sistema, ki so delovali v zamejstvu? So bili nemi slamnati možje ali so imeli tudi aktivno vlogo?

Na podlagi dokumentov, ki so v Arhivu Slovenije, sklepam, da je bilo več faz delovanja in vloge poverjenecv iz zamejstva. V prvi fazi, takoj po vojni, so bili popolnoma pasivni, saj so nekdanji VOS-

Mag. Pezdir, gost na Društvu slovenskih izobražencev v Trstu, foto: Mladika

foto: Siol

-ovci – Niko Kavčič, Vidko Hlaj, Edo Brajnik – prevzeli celotno zgodbo vzpostavljanja ekonomije na Tržaškem. Mislim, da so bili Tržačani do osemdesetih let zvesti izvajalci in nikakor tudi kreatorji gospodarske politike na Tržaškem in Goriškem. Ta se je kreirala v Ljubljani. To pričajo vzporedne ali tako imenovane B-bilance za podjetji Iret ali Založništvo tržaškega tiska, ki se najdejo v Arhivu Slovenije in ki so služile prikrivanju poslovnih dogodkov in toka denarja pred italijanskimi regulatorji in delom zamejskih Slovencev.

V osemdesetih letih pa začena Saftijeva ekipa dobivati svojo pamet. In bolj ko so šla osemdeseta proti koncu, bolj je postajalo nejasno, kdo pravzaprav vleče poteze, pa čeprav so bili še vedno povezani z Ljubljano.

Izpričana je epizoda, ko se je denar z "avtonomnega računa" (Conto autonomo) selil na TKB, tam obrestoval in šel v Hafing Vaduz, offshore podjetje, za katerega je bil zadolžen in pooblaščen takratni direktor TKB. Ko UDV preiskuje, kaj

postala resnično pomembna do te mere, da so se Tržačani, kot enakopravni igralci, koordinirali z Ljubljano.

> A oni o tem niso nič vedeli, pravijo oz. bermo.

Prej so nam govorili, da so to samo govorice in da si vse izmišljujemo, zdaj, ko imamo dokumente, trdijo, da dokumenti niso resnični. Mislim, da bolj ko to ponavljajo, nižja je raven njihove kredibilnosti. Dokumenti dokazujejo, da niso bili nepomembni in da vse skupaj ni ravno tako, kot sami pričajo v javnosti.

> Ko govorite o dokumentih: kje se hranijo, koliko so raziskani?

Dokumenti so popolnoma neraziskani, nihče vanje vsa ta leta sploh ni pogledal. Ko sem se vpisoval v Arhiv, so bili tam pravzaprav navdušeni, da bo to gradivo nekdo sploh obdelal. Po 30 letih sem prvi videl praktično nedotaknjene dokumente, ki so shranjeni v arhivskem fondu AS 1931 – Republiški Sekretariat za notranje zadeve. V njem je vsaj 50 škatel, ki so direktno vezane na gospodarstvo, in od teh jih je verjetno kakih pet, ki so neposredno vezane na Trst. Gre na primer za dve operativni obdelavi, ki sta potekali deset let – "Kapital" in "Drobiž". UDV je spremljala prav vse, kar se je delalo na Tržaškem in Goriškem. Spremljali so tako natančno, da boste našli cele spiske posameznikov, ki so imeli odprte varčevalne račune na TKB in Kmečki banki: imena, priimke, zneske, pogostost obiska v banki.

> Ko ste našli to gradivo, kakšna je bila vaša prva reakcija?

Kot ekonomist sem bil šokiran, ker nisem mislil, da gre za takšne dimenzije. Predstavljal sem si, da je imel Safti politično kritje, da je delal po neki svoji pameti in v nekem tihem dogovoru z vrhom italijanske politike. Nisem pa si mogel zamisliti ali postaviti teze, da so bili izvedeni tako strukturno zapleteni finačni inženiringi z davčnimi oazami, slamnatimi lastniki, vzporednimi bilancami itd. Niti si nisem mogel predstavljati, da je bila ilegalna dejavnost, ki se je prelivala v

legalno, tako močna in vztrajna. Dokument za dokumentom je šokanten, zato toplo priporočam vsem, ki bi radi videli, kaj se je pravzaprav dogajalo, da gredo v arhiv, sežejo po tem gradivu in si ga ogledajo.

> Kako odgovarjate tistim, ki pravijo, da omejeni dokumenti v bistvu nakladajo?

To je skoraj noro, zakaj bi UDBA sama sebi ponarejala dokumente? To je enostavno absurd. Da bi se UDBA lagala sebi? Saj tega ni potrebovala, bila je tajna policija totalitarnega sistema in ne opozicija komunistični partiji. Najdete sicer tudi napačne informacije, ponekod so kaj narobe razumeli, niso videli celotne dimenzije problema, najdete tudi napačna imena, vse to je res. So pa nekatere zgodbe pokrite čez dolgo obdobje, poročila se izboljšujejo, napake se zmanjšujejo.

Tudi s tega vidika težko verjamem, da so ponarejali poročila, saj so imeli nalogo, da skrbijo, da se ti "frajerji" na Goriškem in Tržaškem ne umikajo kontroli. Našli boste dokumente, ki so direktno izšli iz podjetij, recimo vzporedne oziroma tako imenovane B-bilance Založništva tržaškega tiska ali Ireta, našli boste celo dokumentacijo, ki jo je italijanska finančna straža zaplenila Iretu, udbovci so jo "našli" in odnesli v Ljubljano.

Napačno bi bilo misliti, da gre za poročila veseljakov, UDBA je bila marsikaj, samo veseljaki, ki bi svojim partijskim šefom ponarejali poročila, res niso bili.

> V kakšni smeri boste nadaljevali svoje raziskovalno delo?

Prvič sem detektiral črni fond, to je Proteus, ki je nastal konec osemdesetih let in se, preko istih akterjev, vrnil v slovensko tranzicijo. Gre za prvi primer, ko imam v celoti rekonstruirano zgodbo. Rad bi rekonstruiral še več takih zgodb. Računam, da bom še našel dokumente in da bo še kdo kaj povedal. In seveda, da bomo na koncu imeli popisano pravo naravo slovenske ekonomske zgodovine od leta 1945 do leta 2016. Če se danes kregamo, kakšna je naša zgodovina, se o ekonomski zgodovini ne moremo kregati, ker sploh ni popisana.

> Vaš večer v Trstu je sprožil kar nekaj odzivov ...

Presrečen sem bil, ker sem videl, da je tema, ki je po moji oceni zelo pomembna in nedorečena, ponovno zaživela. In mislim, da smo jo pet-pred-dvanajsto ponovno izvlekli na plan, preden umre. Ob odprtju arhivov imamo priložnost, da dokončno vsi skupaj rekonstruiramo zgodovino. Tudi če so bili nekateri odmevi mestoma prav divjji, so mi bili zelo všeč, ker nekdo je to prebral, videl je, da obstajajo dokumenti, in mogoče bo povedal še svoj del zgodbe. Trst in Gorica ne bosta imela več uradnih razlagalcev zgodovine, v Arhivu Republike Slovenije so dokumenti, ki vse razložijo. In to je dobro.

> Kaj pa pove ta zgodba o slovenski tranziciji?

Da je bila popolnoma sprevržena in da smo imeli v bistvu ves čas vzporedno ekonomijo, torej paralelno ekonomsko politiko, ki je omogočala, da so se finančna sredstva iz črnih fondov vračala v tranzicijo. Ta je omogočala, da so ene mreže preživele, čeprav naj bi jih ne bilo več. Navezava med Trstom, Gorico in Ljubljano je močna, ker je ostal kapital.

”

Ilegalna trgovina se je nadaljevala z žganjem, tudi z narkotiki, a glavni adut so ostajale cigarete. Mreža distribucije cigaret je bila po Kavčičevih besedah razprta od Trsta preko Milana vse do Ancone.

se dogaja, ugotovi, da kljub vsemu najožji tržaški krog poroča o vseh transakcijah Zemljariču. Politični vrh v Sloveniji in vrh UDV v Sloveniji sta takrat že imela svojo pamet in v tej navezi so bili tudi izbrani Tržačani in Goričani.

Imam dokument iz leta 1989, iz katerega izhaja, da je Centralni komite Zveze komunistov Slovenije sprejel navodilo, da se čim več denarja umakne iz Slovenije in spravi v črne fonde – v podjetja in podružnice v tujini ali v davčne oaze. V kontekstu prej omenjene zgodbe o Proteusu lahko sklepamo, da je ožji krog iz Saftija igral relativno samosvojo igro, ki ni bila več splošno znana. In v tej zgodbi je ožja tržaška skupina prvič

”

Če se danes kregamo, kakšna je naša zgodovina, se o ekonomski zgodovini ne moremo kregati, ker sploh ni popisana.

> Torej govorimo o sedanjosti?

Govorimo o letu 2016, navsezadnje je zgodba KB 1909 zgodba leta 2016 in KB 1909 se je pojavil v

številnih epizodah slovenske tranzicije in nedavno v velikih podjetjih iz stare mreže.

> Na kakšni točki je torej danes slovenska tranzicija?

Trenutno so slovenski tajkuni v tranziciji, v letih 2008–12 jih je kriza precej prizadela, zdaj so si opomogli, uspešno korakajo do rekonvalescence mreže. Vsi ostali pa smo totalno zgrešili. Dejstvo je, da nas države, kot sta Češka in Slovaška, prehitujejo v razvoju in to ne bi smelo biti normalno.

> Vam je raziskovanje o teh temah povzročilo kakšno težavo?

Absolutno nobenih težav ni. Je pa tudi res, da sem prve prave odzive dobil šele po predavanju v Trstu. V Sloveniji se te zgodbe popolnoma ignorirajo in zadovoljen sem, da se je zdaj vendarle pokazal neki interes, saj je sicer že vse skupaj izgledalo brezupno. Celó tako brezupno, da sem že resno razmišljal, ali ima pisanje o tem sploh še kakšen smisel.

☛ Mojca Polona VAUPOTIČ

ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI

Ikonopisje slikarke Albine Nastran

Zgodovina pisanja ikon je izredno bogata in izpovedna. Zanimivo je že to, da za ikone rečemo, da se *pišejo* in ne *rišejo* ali *slikajo*. V tem smislu pomeni grška beseda »eikón«, iz katere izhaja beseda ikona, duhovno vračanje nekoga izgubljenega. Kristjani so prevzeli takšno umevanje podob s češčanjem mučencev. Sicer pa naj bi prvo ikono, *Mater Božjo z otrokom*, naslikal apostol, evangelist Luka.

Zgodovina ikonopisja sicer sega v srednjeveško Rusijo. Iz 12. stol. je poznana ikona *Vladimirske Bogorodice*, ene najstarejših in največjih svetinj Rusije, ki se danes nahaja v zbirki Tretjakovske galerije v Moskvi. V 13. stol. so umetniki v Novgorodu ustanovili lastno šolo ikonopisja. Ta je vse do 15. stol. doživljala svoj razcvet. Njene značilnosti nakazujejo več svetnikov hkrati, podobe so manjše in veliko je dinamičnih prizorov. Ozadje ni enolično in nedoločno, ampak so dodane še zgradbe, drevesa, skale in votline. Od 15. stol. dalje je prevladoval »moskovski okus«, saj je tja pripotoval zelo motiviran in ustvarjalen slikar *Teofan Grk* iz Bizanca. Največji ruski srednjeveški ikonopisec pa je bil zagotovo rahločutni *Andrej Rubljov*. Rodil se je v Moskvi v drugi polovici 14. stol. in na-

slikal svojo najslavnejšo ikono *Sveta Trojica*. Moskovsko slikarstvo je bilo v istem obdobju prav tako tesno povezano z imenom slikarja *Dionizija*, njegova znana ikona pa je *Križanje* iz leta 1500. Ob koncu 16. stol. pa so pričeli v Moskvo prihajati tudi umetniki od drugod.

Ob zgolj informativnem vpogledu v srednjeveško rusko zgodovino ikonopisja bomo zagotovo lažje razumeli umetniško ustvarjanje naše likovnice, Albine Nastran iz Škofje Loke. Pravi, da je do umetnosti zmeraj gojila izjemen odnos in da se je pred nekaj leti povsem po naključju srečala z ikono. Izobraževala se je v teoriji ikonopisja – zgodovina, pomen, različne šole ikonopisja ter tehniki ustvarjanja. Umetnica pravi, da so lahko ikone kopije in izvorniki hkrati. Motive izbira iz grškega, ruskega, ukrajinskega ter balkanskega področja. S preslikavanjem motivov znanih in neznanih avtorjev pa ne sme izgubiti glavnih potez predloge. Hkrati pa sama ustvarja in pušča na ikoni tako rekoč lastno sled. Pravi, da je pri tovrstnem ustvarjanju podobno kot pri pisavi. Vsi se učimo pisati črke, ki imajo točno določene oblike in značilnosti, ko pa jih obvladamo, imamo vsak svojo razpoznavno pisavo. Tako je ikona izvorna stvaritev, v katero likovnica vtke del sebe ter svojega doživljanja. Vedno znova pa skuša doseči liričnost, čistost in vedrino.

Kako pa te umetnine izpod rok likovnice Nastranove sploh nastajajo? Skrivnost je prav tako v tehniki. Če je deska s podlago že pripravljena in ji nanese zlato ter pigment, je potrebnih okoli 50 ur dela. Ikona se vedno piše na trdo podlago, kamen ali les, kar kaže na zemeljsko stvarnost. Podlago nanese na skrbno izbrano, pravilno posušeno in izdelano desko iz večinoma lipovega lesa. Potrebno je veliko premazov iz bolonjske krede in kleja, da dobi dobro podlago za kvalitetno poslikavo. Posebej zahtevno delo je nanos zlatih lističev. Potrebna je mirna roka, da listič ne

Albina Nastran na razstavi v Železnikih

odnese na nepravo mesto. Nato sledi čiščenje, glajenje in zaščita zlate površine. V jajčni emulziji raztopljenih barvnih pigmentov nanaša na pripravljeno podlago tako, da nanese najprej temno barvo, nato pa vedno svetlejšo. Potrebno je mnogo nanosov, da doseže enakomeren prehod od temnega k svetlemu. V procesu nastajanja podobe in v procesu »svetlenja« se med ustvarjalko in podobo gradi prav poseben čustveni odnos. Vsaka ikona ima namreč svojo zgodbo nastajanja. Ob plemenitih oblikah, povezanih v uravnoteženo kompozicijsko celoto, z upoštevanjem pravil ikonopisja, izraža ikona lirično atmosfero z intimnim nabojem, ko prevaja fizično lepoto v nadnaravno.

Kar pa se tiče vsebine ikonopisja, se upodabljajo svetniki ter ostale svetopisemske osebe. Najpogosteje pa zasledimo prav Mater Božjo. Tudi ustvarjalko Nastranovo ta motiv vedno znova nagovarja in rada ga slika. Niti dve upodobitvi s to vsebino si nista enaki, vsakič izžareva ikona drugačen sijaj. Ikonopisje in ikone same, čeprav so skoraj sinonim za pravoslavno vero, že dolgo niso več omejene samo na območja, kjer prevladuje ta vera. V današnjem času je ikona vse bolj cenjena tudi v krščanskem okolju.

Vse ikone umetnice Albine Nastran namreč rastejo na eni skupni izpovedni točki, ki ji lahko rečemo tiha zaprisega umetniški dediščini in lepoti za večno. Že ikona sama je privilegirana tako, da se nam zdi, da je na njej ustvarjen neotipljiv prostor, v katerem se nebo in zemlja in vse »napisano« zlivata v eno.

A. Nastran, Sv. Ciril in Metod

Kakšno je vreme?

1

2

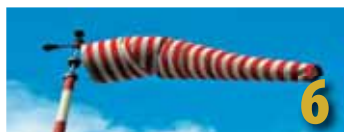
3

4

5

6

7

8

1. Kakšno vreme je označeno na sliki?

Dežuje. / Pada dež.

Sneži. / Pada sneg.

Sončno je. / Sije sonce.

Vetrovno je. / Piha veter.

Megleno je.

Oblačno je.

Vroče je.

Mrzlo je.

5. Ali poznate besede?

Kako se imenuje svetlobni pojav v ozračju, ki ga vidimo v obliki loka različnih barv?

- a) mavrica
- b) ozvezdje
- c) strela

Katera beseda NI izraz za osebo, ki napoveduje vreme?

- a) meteorolog
- b) vremenar
- c) vremenokaz
- d) vremenoslovec

Kako se imenujejo padavine v obliki večjih ledenih zrn?

- a) slana
- b) toča
- c) žled

Katera je slovenska sopomenka za besedo klima?

- a) ozračje
- b) podnebje
- c) vreme

Kako se imenuje hladen, sunkovit severovzhodni veter, ki v Sloveniji največkrat piha v primorju?

- a) burja
- b) fen
- c) jugo

2. Poimenuj letne čase in ustrezno dopolni opise letnih časov.

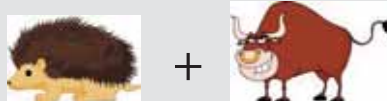
Z _ M _	Zelo je _____. Pogosto pada _____. Ljudje se ukvarjajo z zimskimi športi. Takrat je _____.	vroče sonce sneg
P _ _ L A _	Večkrat pada _____. Vedno bolj je _____. Narava se prebudi. _____ ozelenijo.	hladno božič liste
P _ L _ T _ E	Večinoma je zelo _____. Sije _____. Ljudje grejo na _____ ali v gore.	megleno dež toplo
J _ S _ N	Zunaj je vedno bolj _____ in pogosto _____. Drevesa izgubijo _____. Na polju poberejo pridelek.	drevesa morje mrzlo

3. Kakšen/kakšna/kakšno je? Dopolni.

Sok je mrzel. Zima je mrzla. Vreme je mrzlo.

Lansko poletje je bilo zelo _____ (vroč).
 Jutri bo pihal _____ (hladen) veter.
 Prihaja _____ (mrzel) zima.
 V hribih nas je grelo _____ (topel) sonce.
 Čaj je bil _____ (mrzel), juha pa _____ (vroč).

4. Rešitev rebusa ti bo povedala, kako se reče predmetu, ki ga uporabljamo, ko pada dež.

J = D

B = N

REŠITEV: _____

6. Kako se imenuje predmet na sliki?

- a) kompas
- b) termometer
- c) termostat

- a) vremenski koledar
- b) vremenska karta
- c) vremenska mapa

Igra za učenje jezika: METEOROLOGI

Igra je primerna za začetno učenje jezika, pri njej lahko sodeluje neomejeno število oseb.
 Cilj igre: ponavljanje besedišča, pravopis

Za različne vremenske pojave vnaprej določimo gib, način hoje, zvok ..., ki ga bodo morali učenci izvesti na naš znak.

Na primer: DEŽ: učenci naredijo 10 korakov po prstih, TOČA: učenci poiščejo svoj par, s katerim desetkrat udarijo dlan ob dlan, STRELA: učenci skačejo po prostoru, VETER: učenci se plazijo po prostoru, SONCE: učenci zapojejo pesem, SNEG: učenci drsajo po prostoru ...

Igra se začne tako, da učitelj zakliče vremenski pojav, učenci pa morajo izvesti dogovorjen gib, zvok ... Kdor zgreši, je za en krog končal z igro.

REŠITVE

1. 7, 3, 1, 6, 5, 8, 2, 4
2. mrzlo, sneg, božič / dež, toplo, drevesa / vroče, sonce, morje / hladno, megleno, liste
3. Lansko poletje je bilo zelo vroče. / Jutri bo pihal hladen veter. / Prihaja mrzla zima. / V hribih nas je grelo toplo sonce. / Čaj je bil mrzel, juha pa vroča.
4. DEŽNIK
5. mavrica, vremenokaz, toča, podnebje, burja
6. termometer, vremenska karta

Premisleki

Pravnik mag. Dejan Valentinčič v slavnostnem govoru ob dnevu samostojnosti o slovenski zemlji

Kdo se ne spomni besed »Zemlja domača – ni prazna beseda: del mojega je življenje, in če se mi vzame zemlja, se mi je vzelo tudi življenje. Ko si oglodan do kosti, ko te povsod preganjajo, kakor bi se bile gobe razpasle po tvojem telesu, te sprejme domača zemlja z istim obrazom, kot te je sprejela nekdaj, ko so te še v zibel polagali« iz Visoške kronike; ali »Sedaj sem bil s tisočeriimi vezmi prikovan na slovensko zemljo in, če me ta ne bo živila, kdo naj me živi?« iz Cvetja v jeseni.

Danes takšne besede niso več zaželeni. Ti, ki jim je ta svet tuj in ga zato zavračajo, seveda ne ponudijo alternativnega vrednostnega sistema. Ker ga nimajo. Lebdenje v zraku, relativiziranje in smešenje vsega, to je njihova vizija. /.../

Ne čudim se, da je bila ena prvih mladinskih organizacij, ki se je aktivirala in vodi tudi po številu članstva Zveza slovenske podeželske mladine. A sledile so tudi številne druge, ki izobražujejo in mlade povezujejo na področjih demokracije, delovanja normalne ekonomije, podjetništva, kako delujejo normalne zahodne države itd. V zadnjih letih smo dobili vrsto novih spletnih medijev, ki prinašajo nove vsebine, razmah spleta in socialnih omrežij je onemogočil monopol nad informacijami. Ne moremo pričakovati popolnega preobrata v enem dnevu ali enem letu, a marsikaj se spreminja na boljše.

Torej obstajajo razlogi za optimizem? Seveda! Kljub vsem kritikam in pomanjkljivostim je tre-

ba posebej poudariti, da tudi izhodišče še nikoli ni bilo boljše. Še nikoli nismo boljše ekonomsko živeli, še nikoli nismo živeli v bolj demokratični, bolj pravni in bolj svobodni državi. Trud za boljši jutri ima torej že dobre postavke, še nikoli boljše.

Človeka, enako pa naj velja za narod, državo, družbo, ne ocenjujemo po številu padcev, ampak kolikokrat se pobere. Prepričan sem, da še ima naš narod življenjske moči, da se dvigne tudi iz zagonetk zadnjih 25 let, na katere ne moremo biti najbolj ponosni in so preveč zasenčile vse uspehe.

Ekonomist dr. Matej Lahovnik v Večeru o gospodarskem stanju in izseljevanju

Zdi se, da se z letom 2017 začne tudi podaljšano predvolilno obdobje. Na to ne kažejo le predvolilni bonbončki, ki jih je začela Cerarjeva vlada deliti že v lanskem veselem decembru, ampak predvsem dejstvo, da bodo redne volitve v vsakem primeru še pred poletjem 2018. To pa pomeni, da bo letošnja jesen že tudi predvolilna jesen, temu primerno pa bo tudi obnašanje političnih strank.

Pogled na ekonomsko stanje in prihodnost je odvisen od tega, kako vidimo napol prazen kozarec. Po eni strani je brezposelnost res upadla pod 100.000, gospodarska rast pa se že nekaj časa vztrajno giblje med 2,5 in 3 odstotki, kar je povsem spodobna rast. Po drugi strani pa je upad brezposelnosti tudi deloma rezultat povečanega zaposlovanja v javnem sektorju in predvsem žal tudi odliva mladih v tujino. Statistika kaže, da večina izmed osem tisoč, ki letno zapustijo državo, zaposlitev najde v sosednji Avstriji ali Nemčiji. Trend izseljevanja mladih se bo gotovo še nekaj časa nadaljeval. Zdi se, da bo slovenski izobraževalni sistem tudi v

letu 2017 uspešno servisiral potrebe avstrijskega gospodarstva, pa tudi javnega sektorja. Navsezadnje je kar nekaj obmejnih občin v Avstriji močno odvisnih od dela mladih slovenskih zdravnikov, ki so svojo prihodnost poiskali v tujini.

Direktor GZS Samo Hribar Milič v Delu o nujnosti sodelovanja znanosti in gospodarstva

Toda vitka in racionalna država še ni zadosten, temveč je le nujen pogoj za gospodarsko uspešnost. Za to, da bomo prej kot v petdesetih letih dosegli Švico, bomo morali vključiti tudi več pameti. Saj ne, da je ne bi imeli dovolj, ampak uporabljamo jo premalo pri gospodarskem razvoju. Lahko smo ponosni na dosežke številnih znanstvenikov, ki na vrsti področij dosegajo odlične rezultate, vendar pa je njihovo sodelovanje z gospodarstvom šibko. Po ocenah Analitike GZS so podjetja z neposrednim sodelovanjem z znanstveno sfero v Sloveniji lani realizirala manj kot dva odstotka slovenskega izvoza, na podlagi sodelovanja v preteklih letih pa je znanstvena sfera sodelovala pri manj kot osmih odstotkih našega izvoza. Vse ostalo podjetja realizirajo z lastnimi kompetencami. Zaradi tega tudi nižja dodana vrednost in nižja tehnološka zahtevnost izvoznih produktov.

Švice ne bomo v gospodarski razvitosti ujeli niti v sto letih, če ne bomo razvili poslovnega modela, ki bo povezal znanost z gospodarstvom, če ne bodo univerze in inštituti postali valilnice novih, visokotehnoloških podjetij. Sedanji sistem pa znanstvenikov in raziskovalcev ne nagraduje, temveč jih kaznuje, če namesto znanstvenih dosežkov dosegajo uspehe v sodelovanju z gospodarstvom.

Novice

REZIJANSKA PESNICA IN KULTURNA DELAVKA SILVANA PALETTI PREJEMNICA NAGRADE MIRA.

Nagrada se imenuje po pisateljici Miri Mihelič in jo podeljuje ženski odbor slovenskega centra PEN, podeljena pa je bila za izjemne dosežke na področju literarne ustvarjalnosti in celostne osebnostne drže. Predsednica omenjenega odbora je slovensko pesnico označila za enega zadnjih rezijanskih slavčkov. Rojena je bila leta 1947. V Reziji je obiskovala osnovno šolo, maturirala pa je na srednji zdravstveni šoli v Vidmu. Piše pesmi, pravljice in pripovedke v rezijanski, italijanski in furlanski ter prevaja in raziskuje rezijansko izročilo. Njeno najbolj znano delo je trijezična pesniška zbirka *Rozajanski serčni romoneni / La lingua resiana del cuore / Rezijanska srčna govornica*. Njene pesmi so prevedene tudi v tuje jezike in so

Nagrajenka Silvana Paletti

zastopane v različnih antologijah. Silvana Paletti je bila že večkrat gostja višarskih dni, ki jih prireja Rafaelova družba, nazadnje poleti 2016. S svojo osebnostjo in nastopom, s poustvarjanjem rezijanskih pravljic in svojih pesmi, s predstavitvijo življenja v dolini Rezijske ter z

rezijanskim narečjem in odlično knjižno slovenščino obenem je vedno navdušila.

MEDALJI ZA ZASLUGE PREJELI ŽIVA GRUDEN IN LUIGIA NEGRO.

Predsednik Borut Pahor je decembra 2016 v predsedniški palači vročil medalji za zasluge dvema kulturnima in javnima delavkama iz Videmske pokrajine. Živa Gruden je zaslužna za izjemen prispevek k utrjevanju temeljev slovenske jezikovne in kulturne identitete v slovenski Benečiji. Med drugim je bila dolgoletna ravnateljica špeterske dvojezične šole, današnja živost slovenskega jezika v Benečiji pa je v veliki meri rezultat njenega predanega in dolgoletnega dela. Luigia Negro je rojena v Reziji in je nosilka slovenstva v tej ozki dolini na italijanski strani kaniškega pogorja. Njena skrb ni namenjena samo slovenščini, temveč tudi ohranjanju rezijanskega narečja in kulture. Deluje v Zvezi slovenskih kulturnih društev v Reziji, 14 let je bila predsednica kulturnega društva Rozajanski Dum, vodi društvo Muzej rezijanskih ljudi, piše članke za slovenske časopise v zamejstvu ter sodeluje pri pripravi slovenskih tedenskih radijskih oddaj, kot sta *Te rozajanski glas* in *Okno v Benečijo*.

TISCHLERJEVA NAGRADA PROF. MAG. JOŽETU WAKOUNIGU. 38. Tischlerjevo nagrado, ki sta jo 20. januarja podelila NSKS in KKZ, je letos prejel

višji študijski svetnik Jože Wakounig, upokojeni srednješolski profesor, nekdanji predsednik NSKS in bivši glavni urednik *Našega tednika*. Zaslužen je za »vsestransko, prostovoljno in nesebično življenjsko delo na narodno-političnem področju tako na občinski kot tudi na deželni ravni«.

GIBANJE ZA OTROKE GRE POSTALO STRANKA.

V začetku leta je gibanje, ki ga vodita Aleš Primc in Metka Zevnik začelo postopke za registracijo lastne politične stranke. Stranka se bo imenovala Glas za otroke in družine.

INTERPELACIJA ZOPER MINISTRICO ANJO KOPAČ MRAK.

Zoper ministrico za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je interpelacijo vložila stranka SDS. Koalicija je svojo ministrico podprla kljub škandalu s prisilnim odvzemom koroških dečkov starim staršem in kljub temu, da je tudi vrhovno sodišče odločilo, da je bil odvzem dečkov nezakonit.

POSVET SLOVENSKE DIPLOMACIJE.

V začetku leta je na Brdu pri Kranju potekal 21. posvet slovenske diplomacije, posvečen pregledu preteklega dela in izzivom slovenske diplomacije v mednarodnih odnosih v letu 2017. Zbrane je nagovoril zunanji minister Karl Erjavec, ki je za letošnje izzive izpostavil migracije, terorizem in varnost, dotaknil pa se je tudi odnosov s sosednjimi državami.

► Stane GRANDA

Nenavaden začetek leta

Slovenske katoličane so »presenetile« novoletne novice, da so z muslimanskimi napisi onečastili kapelico in zid cerkve na Šmarni gori, priljubljeni planinski točki Ljubljancanov. Ker so podobni napadi na cerkvene objekte vsakodnevna praksa v Ljubljani, to ni presenečenje. Vklaplja se v številne rope župnišč, napade na cerkvene kipe in žalitve vernikov v medijih, zlasti na RTVS. Vse skupaj govori o položaju Cerkve v Sloveniji. Da se morajo Slovenci za preživetje v svoji burni zgodovini zahvaliti predvsem njej, je znano dejstvo, čeprav ne nesporno. Pogosto in ob 500-letnici reformacije bomo pogosteje slišali misel, kje bi Slovenci bili, če bi (p)ostali protestanti. Primerjava s Finci, ki so nam v tem pogledu zgodovinsko precej podobni, pove, da so take trditve brez osnove.

Kot je katoliška Cerkev med Slovenci slavljena, je od manjšine tudi obojana. Krščanstvo naj bi v zgodovini prineslo izgubo samostojnosti, fevdalizem in nemško gospostvo (Krst pri Savici). V »Ajdovskem gradu« so videli tudi korenine kolaboracije in opravičilo medvojnih in povojnih pobojev. Čeprav je trditev bosa, je zlasti od začetka 20. stoletja dokaj pogosta in bila v času komunizma celo del uradne ideologije

borbenega ateizma. Njegov center je bila Fakulteta za družbene vede in ga dejansko še danes vodi ostareli, mentalno izjemno čil dr. Zdenko Roter, ki je »povezal« znanost in tajno politično policijo (UDB-o). Taka povezava »znanosti« in zločina je bistvo znanstvenega leninizma. Vse skupaj ima grozljive posledice, ker je

”

Gre za kombinacijo kriminala, sovražstva do katolicizma in borbenega ateizma, ki ima glede na nekdanjo komunistično oblast, oblastveni, poluradni značaj.

omenjeni »znanstvenik« in udbovec že leta glavni svetovalec Milana Kučana in duhovno-politični oblikovalec poosamosvojitvene Slovenije. Zlasti med sociologi in politiki ima izobražene in sposobne sodelavce. O tem se lahko vsak prepriča z branjem njegove knjige Maske so padle. Ob popolni prevladi totalitarne levice v Sloveniji ni naključje, da so bile zasluge katoličanov za osamosvojitve v lanskem jubilejnem letu minimalizirane. To se je zgodilo tudi osamosvojiteljem okoli Nove revije in seveda krogu Janeza Janše. Slovenci smo se po najnovejših »odkritjih« osamosvojili po zaslugi partizanov, KPS in Milana Kučana. Najbolj širi to idejo Zveza veteranov vojne za Slovenijo, organizacija borcev za slovensko osamosvojitve, ki so se je, tako kot veliko večino organizacij civilne družbe, popolnoma in sistematično polastili nekdanji komunisti. Odnos do nje je ena največjih napak slovenske pomladne opcije! Preveč je gledala na oblast, premalo na podporo državljanov!

Gornja dejstva so ključna za razložitev in razumevanje obračunavanja s Cerkvijo. Gre za kombinacijo kriminala, sovražstva do katolicizma in borbenega ateizma, ki ima glede na nekdanjo komunistično oblast, oblastveni, poluradni značaj. Zaradi tega policija težko najde krivce. Pred meseci so na gradbišče ljubljanske džamije stresli svinjske glave, kar občila sedaj poudarjajo. Molčijo, da se je isto zgodilo na gradbišču spomenika narodne sprave. Slučaj?

Sodobna oblika sovražstva do katolicizma je podpiranje islama s strani (post)komunistične levice. V resnici ga sovraži kot vse vere. Kako je in še vedno vzpodbuja proti katoličanom pravoslavne, protestante ... Zgodbe okoli vikariata slovenske vojske so kronski dokaz! Netenje sovražstva med verniki različnih ver je voda na njihov mlin. Znano je, da odvrnejo pozornost s sebe tako, da svoje napake in zločine, zlasti nestrpnost, pripišejo drugim, potem jih kritizirajo in zmerjajo kot fašiste. Bolj kot kapitaliste napadajo Cerkev! V primeru »islamskega napada« ne bi iskal krivcev na strani muslimanov, ampak med sejalcji Rotarjevega semena. Ne idealiziram mohamedancev, toda zato ne bi hodili na Šmarno goro, kjer je bil Kučan svoje čase reden obiskovalec. Zakaj mu »njegovi« ne bi naredili nekaj novoletnega veselja?

Na slednje se je osredotočil tudi predsednik države Borut Pahor, premier Miro Cerar pa je spregovoril o tem, da moramo posebno skrb nameniti migracijam.

10 LET EVRA. S 1. januarjem 2007 je Slovenija kot 13. članica in prva novinka v EU prevzela evro kot drugo najpomembnejšo svetovno valuto, poslovil pa se je tolar, ki nam je 15 let služil kot prvi denar samostojne Slovenije. Evro je skupni denar v 19 državah EU z več kot 339 milijoni prebivalcev in tudi nam prinaša prednosti – zlasti pospeševanje trgovine in denarno gotovost prebivalstva.

UMRL DR. PETER VENCELJ. V 78. letu starosti je umrl Peter Vencelj, po izobrazbi doktor fizike, ki je bil minister za šolstvo in izobraževanje v Demosovi vladi. Leta 1992, ko vodje zadevnega urada za nekaj let niso bili ministri, je postal državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu. Bil je tudi predstojnik Malteškega viteškega reda v Sloveniji in častni občan Mestne občine Kranj.

UMRLA DR. KATICA CUKJATI. V starosti 67 let je na sveti večer v Buenos Airesu umrla dr. Katica Cukjati, odvetnica in kulturna delavka. V delovanje slovenske skupnosti se je vključevala že od mladih nog, bila je ravnateljica Slovenskega srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka, predavateljica po slovenskem zamejstvu in izseljenstvu, od leta 2005 pa vse do svoje smrti tudi predsednica Slovenske kulturne akcije, kjer je predano skrbela za izdajo različnih publikacij, organizacijo predavanj, kulturnih večerov in likovnih razstav.

ŠPORT

SMUČANJE. Na smuku v Val d'Iseru je slavila Ilka Štuhec. To je že njena tretja zaporedna zmaga v tej disciplini in četrta v sezoni. Preostali Slovenki Maruša Ferk in Vanja Brodnik sta se uvrstili na 33. in 44. mesto. V veleslalomu na Pohorju za 53. Zlato lisico je vso konkurenco premagala Francozinja Tessa Worley, 8. mesto je osvojila Ana Drev. Vrhunec te tekme je bila poslovilna voznja Tine Maze, ki so jo spremljale bučne ovacije navijačev. Na slalomski tekmi Zlate lisice je zmagala Američanka Mikaela Shiffrin, odlično pa sta se s pohorsko strmino spopadli tudi Ana Bucik, ki je imela najhitrejši čas 2. vožnje, skupno je bila 7., in Ilka Štuhec (10. mesto).

DESKANJE. Slovenski smučar prostega sloga Filip Flisar je v Innichnu (Italija) osvojil dve zmagi v smučarskem krosu in se tako v skupnem seštevku povzpел na 2. mesto.

Smučar Filip Flisar je dvakrat slavil v svoji disciplini, foto: www.siol.net

SMUČARSKI SKOKI. V Planici je na državnem prvenstvu v smučarskih skokih slavil Jernej Damjan, Domen Prevc je bil 2. in Nejc Dežman 3. Pri dekletih je državna prvakinja postala Maja Vtič, ki je ugnala Emo Klinec (2. mesto) in Evo Logar (3. mesto).

Zmagovalec 65. novoletne turneje štirih skakalnic je postal Poljak Kamil Stoch. Lani je prestižno lovoriko, zlatega orla, prejel Peter Prevc, letos pa so slovenski skakalci po zaključeni turneji dosegli te rezultate: Domen Prevc je bil 9., Peter Prevc 14., Jurij Tepeš 22., mesto za njim pa Cene Prevc.

Na zmagovalni oder je v nemškem Oberstdorfu skočila Ema Klinec, ki je zaostala le za Saro Takanaši. Maja Vtič je tekmo zaključila na 13. mestu, Špela Rogelj na 22., Urša Bogataj na 27. in Nika Križnar na 29. mestu.

BIATLON. Na uvodnih tekmah na Pokljuki se je z 12. mestom in vsemi pokritimi tarčami izkazal Klemen Bauer, Teja Gregorin je bila 36., Anja Eržen pa mesto za njo. Na zasledovalni tekmi je Klemen Bauer zaradi slabega streljanja dosegel 41. čas, Teja Gregorin se je uvrstila na 30. in Anja Eržen na 41. mesto. Jakov Fak, ki okleva po bolezni, je nastope izpustil. Francoz Martin Fourcade, vodilni v svetovnem pokalu, si je na Pokljuki priboril dve zmagi, v ženski konkurenci pa je obkralj slavila Nemka Laura Dahlmeier.

ROKOMET. Slovenska ženska rokometna reprezentanca je na evropskem prvenstvu na Švedskem obstala v skupinskem delu. V prvem krogu je izgubila proti reprezentanci Srbije s 34 : 36, v drugem je nato premagala favorizirane Švedinje s 25 : 23, a nato na 3. tekmi s kar 18 : 30 izgubila proti Špankam, kar je zadostovalo za skupno 4. mesto v skupini.

LONDON

Naj omenim, da smo imeli v »Našem domu« v preteklem letu 2016 kar številne obiske prav različnih skupin in posameznikov iz Slovenije, našega zamejstva in izseljenstva.

Na 3. adventno nedeljo, 11. decembra, ob 4. uri popoldne je bila slovenska maša v kapeli »Našega doma«. Sv. mašo je daroval pater Damjan Ristič (DJ) ob somaševanju župnika Cikaneka. Tokrat je prišlo k sv. maši kar nekaj rojakov iz Londona in okolice, ker po navadi pred božičem radi pridejo, da voščijo praznike župniku in si tudi med seboj izrekajo blagoslovljene praznike Jezusovega rojstva, obenem pa poravnajo naročnino na Našo luč za naslednje naročniško leto.

V kapeli »Našega doma« v Londonu je župnik lepo v miru in v družinskem krogu (s stanovalci doma) obhajal sveti večer s slovesnim kajenjem in kropljenjem vseh prostorov in s slovesno mašo na sveti večer in sam božič. »Naš dom« je, kot vsako leto, tudi tokrat prejel blagoslov s kajenjem še na predvečer novega leta in na predvečer praznika svetih treh kraljev. Ta blagoslov sledi večernicam v kapeli Doma, ko se blagoslovi in pokadi najprej jaslice s kapelo in nato še vse prostore Doma.

Pater Damjan Ristič – jezuit DJ

Pred desetimi leti, na soboto, 25. novembra 2006, je takratni londonski slovenski bogoslovec Družbe Jezusove, Damjan Ristič, doma z Bleda, prejel tukaj v Londonu diakonsko

Jezuit Družbe Jezusove, pater Damjan Ristič

posvečenje skupaj s še šestimi svojimi kolegi, jezuitskimi bogoslovci različnih narodnosti, študenti londonskega Heythrop Collegea – teološke fakultete.

Diakonsko posvečenje vseh sedmih jezuitskih študentov je bilo ob 12. uri (opoldne) v jezuitski cerkvi Brezmadežnega spočetja (The Immaculate Conception) na Farm Street, Mayfair v Londonu.

Na slovesnost posvečenja je Damjan povabil vse svoje domače, sorodnike in prijatelje ter slovenske rojake iz Anglije – posebno še rojake iz Londona.

Naslednje leto 2007 pa je prejel duhovniško posvečenje v Ljubljani. Minilo je deset let od njegovega diakonskega posvečenja v Londonu. Ob tej obletnici nas je obiskal in daroval zahvalno sv. mašo v ka-

pel »Našega doma«, 11. decembra 2016, na 2. nedeljo v mesecu, ko je tukaj slovenska maša za naše rojake iz Londona in okolice – v letu 2016 je bilo to na 3. adventno nedeljo.

Bili smo veseli njegovega obiska in našemu misijonarju, patru Damjanu, želimo polno božjega blagoslova pri njegovem poslanstvu v službi Cerkve.

S. C.

Anton (Tony) Mihelič iz Southamptona je odšel v večnost

V četrtek, 5. januarja 2017, je v starosti 89 let, po kratki, a zahrbtni bolezni odšel v večnost naš dobri rojak, dolgoletni naročnik na »Našo luč«, Toni Mihelič, iz Southamptna.

Toni se je rodil 7. oktobra 1927 pri Čabru na jugu Notrajnske (že na meji s Hrvaško) in bil med vojno pridružen plavi gardi. Po vojni se je zatekel v Anglijo. Tukaj si je ustvaril s svojo zvesto soprogo in dobro katoličanko, Angležinjo Audrey, družino in živel mirno v srečnem zakonu vse do svoje smrti.

Soprog Audrey, njegovim že odraslim otrokom in vnukom, sorodnikom v Sloveniji in številnim prijateljem, župnik in člani slovenske katoliške misije izrekajo iskreno sožalje ter zagotavljajo molitve za Tonijev večni pokoj pri Bogu in z vsemi, ki so v Bogu.

S. C.

MAŠE IN NAŠA SREČANJA V POSTNEM IN VELIKONOČNEM ČASU 2017

LONDON: nedelja, 12. marca, ob 4.00 pop. – 2. postna nedelja.

LONDON: nedelja, 9. aprila, ob 4.00 pop. – 6. postna (cvetna) nedelja.

LONDON: VELIKA SOBOTA, 15. aprila, ob 4.00 pop., blagoslov velikonočnih jedil v kapeli Doma.

LONDON: VELIKA NOČ, 16. aprila, ob 10.00 dop., slovesna sv. maša v kapeli Doma.

LONDON: nedelja, 14. maja, ob 4.00 pop. – 5. velikonočna nedelja.

LONDON: nedelja, 11. junija, ob 4.00 pop. – nedelja Sv. Trojice.

SPOVED – vsaj pol ure pred začetkom bogoslužja.

OBISKI BOLNIKOVI – v vseh krajih po predhodnem dogovoru.

 BENELUKS

Mesec december je v Beneluxu pester in duhovno bogat. Ko se adventni čas preseli v božično praznovanje, se mnogi člani naših skupnosti razkropijo in odidejo ali v Slovenijo ali kam drugam. A vendarle jih za božič nekaj ostane, predvsem v skupnostih na Flamskem.

V Luksemburgu smo praznovali 4. adventno nedeljo v soboto, 17. decembra 2016, v kapeli Kristusa

kralja. Slovesno smo prižgali četrto svečo na adventnem vencu, pomahali prihajajočemu Gospodu in se po maši veselili skupnega druženja. Kot sklep sobotnega srečanja je bilo srečanje družin iz Luksemburga in Bruslja v novi hiši ene od mladih družin iz Luksemburga. Tema pogovora je bila, kako praznovati v družini. Po bibličnem uvodnem delu se je razvil zanimiv pogovor o praznovanju v družini.

V Bruslju je bila zelo obiskana sveta maša na 4. adventno nedeljo, 18. decembra 2016. Na adventnem vencu smo prižgali četrto svečo, ki smo jo poimenovali Marija. Ker so v naslednjem tednu mnogi že odšli na božična praznovanja v Slovenijo ali kam drugam, smo si v skupni družabnosti po maši voščili tudi blagoslovljene praznike. Za božič je bila slovesna sveta maša v kapeli Slovenskega pastoralnega centra ob 18. uri. Zbralo se nas je kar veliko in lepo smo praznovali.

V Genku, Heerlenu in Eisdnu sta bili dve polnočnici in božična ma-

ša. V soboto, 24. decembra, na sveti večer, je bila ob 18. uri večerna maša v italijanski cerkvi v Genku. Pri maši je sodeloval zbor Slomšek, ki je, kot ponavadi, izredno lepo pel božične pesmi in bogoslužne dele svete maše. Prvič smo prestavili uro svete maše iz dvajsete na osemnajsto uro, kar se je izkazalo za dobro, saj se po maši verniki radi usedejo v krogu svoje družine k praznični večerji. Le za župnika je malo drugače, saj mora hitro sestiti v avto in oditi na Nizozemsko, v Heerlen, kjer smo ob 23. uri imeli slovensko polnočnico v prelepi cerkvi sv. Kornelija. Odkar ne poje več sloven-

Ko angelski drobiv v pričakovanju sv. Miklavža napolni kapelo SPC v Bruslju.

Zbor Slomšek je na začetku slavja na sveti večer zapel Sveta noč, blažena noč.

Stani Revinšek, sin slovenskega rudarja, posreduje župnikovo božično pridigo v nizozemščini.

ski zbor Zvon, pri polnočnici pojemo stare slovenske božične pesmi, ki jih zelo cenijo tudi nizozemski verniki, ki se nam pri slavlju pridružijo. Opolnoči smo si voščili blagoslovljene praznike in se razšli v praznični božični dan. V Eisdnu, kjer je sedež slovenske katoliške misije za belgijski in nizozemski Limburg, je bila praznična božična

maša ob 11. uri v zimski kapeli sv. Barbare, velike rudarske katedrale. Sveto mašo je obogatilo petje zbora Slomšek. Skupaj smo zapeli tudi pesem *Ko bi ljudje ljubili se* in z njo zaželeli vsem udeležencem božičnega slavlja in vsem ljudem po svetu mir, božji blagoslov, spravo in razumevanje. *dr. Zvone Štrubelj*

Ko bi ljudje ljubili se kot bratje in sestre – božični pozdrav miru.

FRANCIJA

PARIZ

Utrinki iz decembrskega srečanja slovenske pariške skupnosti

Priprava na božično praznovanje

Decembra sta bili v Chatillonu dve slovenski maši, prva je bila v nedeljo, 3. decembra, na drugo adventno nedeljo. Maševal je delegat, gospod Jože Kamin. Po maši je bil v dvorani skupni agape. V soboto, 10. decembra, smo se ob 16. uri zbrali v hišni kapeli Doma slovenske katoliške misije v Chatillonu, kjer smo najprej praznovali 3. adventno nedeljo. Poglobili smo se v simbolno sporočilo adventnega venca in se ob božji besedi pripravljali na bližajoče se božične in novoletne praznike.

Pravljica o treh drevesih

Po maši smo se preselili v župnijsko dvorano, kjer je naš sodelavec Maksimilijan Valant pripravil igrico ob prihodu sv. Miklavža. Z otroki svoje družine in nekaterimi drugimi sodelujočimi otroki je pripravil pravljico o treh drevesih ameriške avtorice Angele Elwell Hunt.

Zgodba treh dreves je zgovorna in zelo primerna za božični čas. Tri drevesa so rastla na vrhu gore in sanjala, kaj bi rada postala, ko bodo zrasla. Prvo drevo bi rado bilo najlepša skrinja na svetu, drugo najlepše plovilo na morju, tretje pa najvišje drevo na svetu, ki bo misli ljudi usmerjalo k Bogu. A prišli so gozdarji, podrli prvo, drugo in tretje drevo. Zdaj se bodo sanje uresničile, so si govorila drevesa. Pa ni bilo

tako. Iz prvega drevesa so naredili jasli za živali v gozdu, iz drugega ribiški čoln, iz tretjega pa so izrezali tramove. Kako so bila drevesa začudena, ko so se jim porušile sanje. Toda glej, k jaslim je neko noč prišla noseča žena in vanje položila novorojenčka. Na ribiškem čolnu, ki se je znašel sredi podivjanega morja, je vstal človek in zapovedal morju, naj utihne, in zares, pomirilo se je. Iz tretjega drevesa so naredili križ in na njega pribili človeka, ki je na križu umrl. Tedaj so si drevesa rekla: Kako blagoslovljena smo. Prvo drevo je namreč postalo zibka Božjemu Sinu, drugo drevo je prevažalo Gospoda, ki zapoveduje naravi in veselju, tretje drevo je nosilo Zveličarja sveta, ki je umrl, da bi odrešil vse ljudi.

Tudi vsakdo izmed nas lahko postane jasli za Boga, rešilni čoln, ki rešuje življenja, križ, na katerem še danes, po našem darovanem trpljenju, umira Božji Sin. Misel zgodbe o treh drevesih je postala tudi božična pridiga v vseh skupnostih v Beneluxu, kjer smo letos obhajali božična slavlja.

Prihod svetega Miklavža

Po igrici o treh drevesih nas je obiskal sv. Miklavž. V Parizu je prav poseben, saj obdaruje otroke in starejše, malim in velikim pa zastavi zanimive uganke. Eni znajo odgovoriti, drugi se pustijo poučiti. Ja, zares, v nebesih svetemu Miklavžu ni dolgčas, saj se celo leto pripravlja na obisk svojih dragih v Chatillonu. Hvaležno smo mu zaploskali in ga prosili, naj nas obišče tudi drugo leto. *dr. Zvone Štrubelj*

Slovenska skupnost v Chatillonu na Miklavžev večer

Sveti Miklavž preizkuša bistrost malih glav.

FREYMING-MERLEBACH

Gospa Ani Ceplak nas je zavedno zapustila. V božji objem je bila poklicana 5.

septembra 2016 v starosti 84 let. Rojena je bila v družini Butkovič 22. maja 1932 v Sloveniji, v vasi Stolovnik pri Rajhenburgu, danes v Brestanici na Štajerskem, kjer je tudi pre-

živela vso svojo mladost. V družini očeta Alojzija in matere Neže Hribšek se je rodilo 6 otrok, pet sinov in hčerka Ani. Izmed šestih otrok živi danes le še en brat.

Ani je mladost preživela v kraju Rajhenburg, kjer je tudi obiskovala šolo, kasneje pa dosegla, da se je zaposlila kot uradnica pri banki Krško. Bila je zaposlena dobro leto.

Pokojna
Ani Ceplak

Prijateljstvo s Francem Ceplakom je negovala že od rane mladosti. Še kot šolarja sta se poznala in prijateljstvo je s časom preraslo v ljubezen dveh mladih src.

Ljubezen je dosegla svoje in ju združila pred Bogom v domačem kraju Rajhenburgu 18. junija 1955.

Usoda jima je po poroki usmerila pot novega obzorja življenja in ju vodila v tujino, kjer se je začela pot zakonskega življenja. Po poroki sta prispela v Francijo, kjer sta takoj dobila zatočišče v kraju Rosbruck. Mož Franc se je takoj zaposlil kot rudar v rudniku v Merlebachu. Bila je doba, ko je rudnik sprejemal delavski kader in slovenski fantje so veljali kot pridni delavci.

Ani se ni zaposlila, ostala je doma kot večina rudarskih žena. V zakonu so ju osrečili sinova Edmond in Gilbert ter hčerka Germaine.

Pred dobrimi 25 leti sta si kupila tudi svoj dom v Jeanne-d'Arcu. V njunem zakonu je vladalo izredno razumevanje in medsebojno spoštovanje. Družinska toplina je izžarevala iz ljubezni. Mama Ani je vlagala vso moč, da je harmonija vladala v družinskem ognjišču. V izredno veselje so ji bili vnuki in tudi že pravnuki. Njeno zdravje se je z leti zelo krhalo. Mož Franc je redno ponavljal: »Ani je zelo bolna.« Njen nasmej je skrival, kar je mož Franc videl.

Bog jima je poklonil v življenju izredno milost, saj sta srečna in v družinskem objemu leta 2005 praznovala zlato poroko in doživela deset let pozneje tudi diamantno poroko. Praznovala sta vesela, čeravno so se primešale že težke preizkušnje

življenja, predvsem Anino slabotno zdravje. Toda njen močan značaj je pripomogel, da je s potrpljenjem prenašala vse težave, ki so jo spremljale dolga leta. Mož Franci ji je stal v vseh težavah ob strani, jo podpiral z izredno ljubeznijo, ji nudil vse, kar more mož nuditi ljubeči ženi.

Bila sta tudi oba velika dobrotnika pri Slovenski misiji. Vse od začetka obstoja Misije člana društva. Gospod Franci je kot dober mojster prijel za vsako delo in bil vedno pripravljen pomagati ob vsaki potrebi. Imel je vedno odprte roke za pomoč. Oba sta bila redna gosta pri celodnevni srečanjih. Pogrešamo gospo Ani kot vedno nasmejano dobro slovensko ženo, mamo in staro mamo. Na zadnjo pot smo jo pospremili 8. septembra 2016. Pri pogrebnem sv. maši je gospod župnik Kamin izredno lepo orisal njeno življenjsko pot.

Sv. Miklavž nas je obiskal v nedeljo, 11. decembra 2016.

Pri sv. maši se nas je zbralo veliko število vernikov. Prižgala se je že 3. sveča adventnega venca. Po maši smo se povzpeli v dvorano, saj je bila nedelja celodnevnega srečanja in skupno kosilo. Pred začetkom kosila so slavile naše tri zveste Slovenke s prijateljskim kozarčkom. Praznovale so v tekočem letu 2016: 88. rojstni dan gospa **Kristina Pepelnjak**, gospa **Marija Wetzel** in gospa **Danica Bedene**, ki je praznovala še godovni dan prav 11. decembra. V imenu društva Prijateljev Slovenske misije smo ob tem dnevu čestitali tudi gospodu **Raymandu Kienerju** za njegov 75. rojstni dan. Praznoval ga je že 11. septembra 2016. Majhna zamuda, toda bolje pozno kot nikoli, pravi pregovor.

Popoldan po končanem kosilu ob 14.30 je bil napovedan prihod sv. Miklavža.

Vsako leto nas obišče naš dobrotnik in ljubitelj vseh otrok in tudi odrasli se ga vedno razveselijo. Saj moram priznati, da živimo v kraju,

Tudi odrasli so v Merlebachu skrbno prisluhnili pogovoru otrok s svetim Miklavžem.

kjer je sv. Miklavž izredno spoštovan patron. Veliko mest je posvečenih prav sv. Miklavžu, je patron številnim podružnicam ter patron celo naše pokrajine Lorraine. K nam je prišel optan z vrečkami slaščic, ki jih je prinesel predvsem pridnim otrokom. Čeravno je bila pot zelo težavna zaradi velikega mraza, je prišel, nas razveselil in prijetno ogrel naša srca. In moram priznati, da nas je popeljal v otroški svet naše mladosti. Vsak je z veseljem pripovedoval svojo zgodbo iz mladostnih časov. Zares hvala sv. Miklavžu za tako prsrčno doživetje in hvaležni smo mu v imenu otrok za vse podarjene slaščice. In tudi odrasli so bili deležni sladkornih dobrot.

Z veseljem smo ga pospremili in mu zaželeli srečen povratek in nasvidenje, če Bog da prihodnje leto spet.

Jožica Curk

Dodatek k poročilu gospe Jožice Curk za Freyming-Merlebach

Po prihodu svetega Miklavža smo 11. decembra ob 16. uri odhiteli na Hochwald, predel mesta Freyming-Merlebach, kjer so nas že čakali ubrani glasovi zbora Jadran z orkestrom Baltus le Lorrain. Letošnji šestnajsti nastop v tej izvedbi pred božičem je izzvenel predvsem v slovenski klasični božični pesmi. Hvala vam, da ste v polni cerkvi (400 vernikov, med katerimi mnogi naši rojaki) ponudili lep adventni dopri-

nos s pridihom bližajočih se božičnih praznikov.

Na sveti večer smo se zbrali rojaki v Merlebachu že ob 18. uri. Verniki so že prihajali, nekateri kar eno uro pred mašo, saj so vedeli, da so prostori štet. Dvajset minut pred 18. uro je bilo že vse zasedeno. Najprej smo četrte ure pripravljali svojo dušo z ubranim poslušanjem božičnih pesmi zbora Jadran, ki je tudi z našimi pevci sooblikoval celotno liturgijo kot že tradicionalno na ta dan. Preko 150 se nas je zbralo v kapeli, okrog oltarja, v sobi mgr. Stanka Grimsa. Žal so morali nekateri tudi letos odhiteti v župnijsko cerkev, saj zanje pod našo streho ni bilo več prostora. Na božični dan pa nas je bilo za šibko običajno nedeljsko mašo. Kot novost so tudi letošnje jaslice, ki smo jih izklesali iz lipovega, hruškovega in orehovega lesa. Plohe smo preskrbeli iz kraja Provins pri Parizu in iz departmaja le Doubs. V mlinu je najprej nastala zvezda, nato so plohi začeli romati k Jackyju Kellerju, ki je skrbno klesal podobe. Nastajale so vse do tedna pred božičem. Ko jih je izklesal, so ponovno romale v mlin, kjer smo jim dali barvni pečat in nato ponovno v smer slovenske kapele svetega Jožefa v Merlebach. Povprečna velikost posameznih figur je kar en meter. Slednje so narejene v obliki, ki se usklajuje z mozaiki. Hvala za dobro voljo in čas, ki ste ga mnogi darovali za uresničitev tega pričakovanega projekta.

16. božični koncert zbora Jadran in orkestra Baltus le Lorrain na Hochwaldu

Delni pogled na zbrane vernike pred večerno mašo 24. 12. v Merlebachu

Še pred silvestrovim smo začeli z obsežnimi deli v naši kapeli.

Najprej je bilo v tednu, ko so bile še šolske počitnice, treba zagrabiti za električna dela, povezana z novo osvetlitvijo kapele. Prostovoljno delo je daroval naš organist Jacky Zapp. Na stenah tako ne bo več prostora za naše nekdanje bakle, ampak bo vsa stena en sam mozaik v velikosti 80 m². Hvala vsem, ki ste mi že obljubili pomoč in ki že dolge mesece tolčete kamne v primerne

velikosti. Prva uprizoritev bo vrnitev izgubljenega sina kot sad preteklega leta usmiljenja. Mislim, da bo eno leto dovolj za realizacijo tega projekta, ki se bo zaključil s prizorom gostije v Kani. Naj bo torej tudi leto 2017, ki je pred nami, polno snovanj in načrtov, ki nas bodo povezovali v občestvo, katerega duh je prijateljstvo in složna vzajemnost. Kako lepo nam bo, saj bomo kot bratje prebivali skupaj! Vam in Bogu hvala.

Jože Kamin

Po slovesnem večernem bogoslužju še prijateljevanje ob kuhanem vinu in pecivu

HRVAŠKA

PULJ

Leto 2016 se je prehitro poslovilo, z njim pa tudi advent, ta prelepi čas, čas sprave, nečesa lepega, ko kljub različnosti gledamo v isto smer z istimi željami.

V decembrski Naši luči smo opisali aktivnosti društva do konca oktobra. 4. novembra 2016 smo se na povabilo slovenskega društva Kredarica iz Novega Sada z veseljem odzvali povabilu na tradicionalni 13. koncert slovenske pesmi in poezije. Po dvanajsturnem potovanju z avtobusom smo encijančki v večernih urah prispeli v apartmajsko naselje Ribarsko Ostrvo v Novem Sadu. V prijateljni restavraciji nam je pozna večerja dobro teknila; nabrali smo si novih moči za soboto, dan koncerta. V dopoldanskih urah smo si ogledali znamenitosti Novega Sada, tudi prelep Petrovaradin. Koncert se je odvijal v prekrasni novosadski sinagogi. Številne poslušalce sta pozdravila prof. Jasmina Ilič, glavna tajnica združenja Izselsjenski maticice Ljubljana, in konzul Republike Slovenije v Vojvodini, gospod Rajko Marič. Na srečanju so sodelovali zbori slovenskih društev iz Srbije, in sicer Triglav – Subotica, Planika – Zrenjanin, Sava – Beograd in Kredarica – Novi Sad. Gostje so bi-

li vokalna skupina Mezzo iz Novega mesta in mešani pevski zbor Encijan iz Pulja. Ob prepevanju slovenskih pesmi smo se počutili bližje domovini. Encijan je številne poslušalce dvignil. Prepevala je vsa dvorana. Zapeli smo Zemlja pleše, Bele ladje, Aleluja, Da te mogu pismom zvati in Na Golici. Razpoloženje v polni sinagogi smo povzdignili do ganljivega konca, ko smo vsi zbori skupaj zapeli Slovenija, od kod lepote tvoje. Slovenska beseda, petje in kramljanje se je na zadovoljstvo gostov in gostiteljev nadaljevalo pri večerni pogostitvi.

Ob vrnitvi v Pulj smo se kratko ustavili v Vukovarju, mestu strahot, kar je vplivalo na naše razpoloženje. Vsak s svojimi mislimi smo prispeli v Pulj ...

23. novembra 2016 je bila v Galeriji razstava fotografij članov kluba Morje iz Izole, ki deluje v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje. Fotografije otrok in starejših s posebnimi potrebami so se nas globoko dotaknile. Vsi so srečni, zadovoljni, nasmejani ... Kaj pa mi?

Po razstavi je imel mešani pevski zbor Encijan zadnje priprave – vaje za 27. november, saj so mediji: radio, televizija in dnevno časopisje neprestano poročali o prvem glasbenem adventnem venčku v Pulju, ki bo

postavljen na iniciativo Slovenskega kulturnega društva Istra Pulj.

Člani društva so se trudili vsak po svojih močeh, da bi adventni venček postal nepozaben. Res je postal nepozaben. Železna konstrukcija venčka (za njo sta zaslužna Vinko Knez in Bojan Bukovnik) s premerom 2 m in 30 cm je bila postavljena na fontano v centru mesta. Tako je z žuborenjem vode oživel. Vsakemu mimoidočemu je posredoval svojo govornico. Kreativke so žrtvovale nešteto ur, da so spravile smrečje na svoje mesto. Janez Velkavrh je hodil po zelenje trikrat, a je mislil, da bo prvi kombi dovolj. Ves potek in delo venčka je spremljalo budno oko naše predsednice Danice Avbelj. Njena ideja je bila na 1. adventno nedeljo z vsem bliščem uresničena.

Ob oglašanju zvonov iz bližnjih cerkva je ob 10. uri prišel frančiškan Djuro Vuradin, blagoslovil venec in opisal njegov pomen. Naša predsednica Danica Avbelj je nagovorila poslušalce in povedala, da se bodo naslednje tri nedelje ob prižigu svečk predstavile druge narodnostne manjšine. Poudarila je, da živimo v času, ko sta potrebna toplina in razumevanje drug drugega in namesto besed je včasih dovolj pesem. Naj nas pesem in druženje v adventu povezuje.

Prvo svečko je prižgal puljski župan Boris Miletič, mešani pevski zbor Encijan pa je pričel z božičnim programom, ki je bil enkratno sprejet.

Drugo nedeljo je sodelovalo italijansko umetniško društvo Lino Mariani, tretjo albansko Kulturno umetniško društvo in četrto KUD Matka Brajša Rašan z vsemi do tedaj sodelujočimi. Tudi zadnjo svečko je prižgal naš župan in dejal, da je srečen, da živi v takšnem mestu. Zaželel je blagoslovljene praznike ter vse najboljše za prihajajoče leto 2017.

Z adventnim vencem, ki je del krščanske tradicije, smo številnim Pulčanom obogatili nedeljska jutra. Torej smo realizirali idejo naše predsednice in se kot slovensko društvo Istra Pulj ponovno predstavili. Nismo torej prepoznavni samo po pevskem zboru Encijan, ki že deset let deluje pod umetniškim vodstvom neutrudne prof. Paole Stermotič, ampak tudi z inovativnostmi, kot je adventni venec, s katerim smo se zapisali v zgodovino Pulja.

30. novembra smo encijančki s pesmijo otvorili Slovenski večer. Na njem so se predstavili: Damjana Pezdirc z recitacijo svoje pesmi, Štefanija Šiško z recitacijo svoje pesmi v hrvaščini in prvič tudi dramska sekcija s skečem o izvoru imena kranjske klobase. Pošteno so nas nasmejale. V čast nam je bilo, da sta se nam pridružila minister Gorazd Žmavc in Rudi Merlak iz Urada za Slovence, ki sta se ravno ta dan mudila v Pulju. Sekcija za kulinariko in zdravo življenje je poskrbela za slovenske dobrote, tudi dobre kapljice ni manjkalo. Za glasbo je poskrbel Bojan Bukovnik.

Koncert v sinagogi v Novem Sadu

Župan Pulja Boris Miletič je prižgal 1. svečko.

Naša predsednica je k vsem dobrotam dodala še orehovo in pehtrano-vo potico. Hvala, bila je zelo dobra.

7. decembra 2016 se je odvijal sejem knjig, naslednji dan pa je Klemen Košir v Galeriji SKD Istra predstavil svojo knjigo Plava.

Dedek Mraz je v Galeriji 14. decembra obiskal predšolske in osnovnošolske otroke. Razveselil jih je s sladkarijami in slikanicami ter knjigami v slovenskem jeziku.

Leto 2016 smo zaključili s celovečernim težko pričakovanim božičnim koncertom zbora Encijan, ki se je odvijal v prekrasnih galerijsko muzejskih prostorih Sveta srca v Pulju. Peter Napret je na citrah pričel z igranjem spleta božičnih pesmi. Nadaljevala je skupina Ad Hoch z gregorijanskim koralom Puer Natus (s prižganimi svečkami). Že so se v poltemi iz galerije slišali prvi akordi Svete noči, ki smo jo zapeli v štirih jezikih in z njo v prepolni dvorani ustvarili posebno praznično vzdušje. Naš program je obsegal skrbno izbrane zborovske božične pesmi, kot so

Amazing Grace, Ave Maria, Alleluia, Gloria, Jingle Bels in druge. Kot vokalna solistka je nastopila Marinella Marič, ki je z izvedbo pesmi I will always love you navdušila poslušalce in pokazala vso razkošje svojega glasu. Program zborovskih pesmi je bil dobro izbran in izveden, prav tako aranžma celotnega večera. Vse to je delo naše dirigentke prof. Paole Stermotič. Hvala, draga Paola, v imenu nas vseh encijančkov za tvoj trud! Hvala instrumentalnim solistom – Alenu Belulu na kitari in mandolini, Srečku Savretiču na violini, Sandru Vešligaju na klavirju, Adiju Koletniku na pozavni ter Petru Napretu na citrah. Celoten program božičnega koncerta sta vodila in povezovala prof. Jasmina Ilič in predsednik zbora Branko Velimirovič.

Veseli nas, da lahko kot zahvalo za dobro sobivanje puljski publiko in vsem, ki nas že deset let zvesto spremljajo, podarimo božični koncert. Te nepozabne trenutke preko Naše luči delimo s Slovenci po svetu. Naj nas Luč razsvetljuje, spremlja in greje skozi vse leto 2017. *Ivanka Koletnik*

Božični koncert v prostorih Sveta srca

Pozavnist Adi Koletnik

NEMČIJA

AUGSBURG

Miklavž v Ravensburgu

V soboto, 10. decembra, je Miklavž obiskal slovensko skupnost v Ravensburgu.

Najprej je bila v kapeli doma za ostarele sveta maša, nato pa v dvorani srečanje s svetim Miklavžem. Ko se je v spremstvu angelčkov pojavil na vratih, mu je domači zborček zapel venček narodnih in božičnih pesmi. Vse zbrane je pozdravil, najmlajše pa obdaril. Seveda je rad prisluhnil tudi vsem tistim pogumnim otrokom, ki so mu v zahvalo za dar recitali, zapeli, ali zaigrali na instrument. Razumljivo je, da se je tu pa tam kakšen od najmlajših otrok bradatega dobrotnika tudi prestrašil, a mamice so hitro potolažile svoje malčke. Ob koncu je vse blagoslovil, zaželel lepe božične praznike in srečno novo leto. Obljubil je, da bo čez leto dni spet prišel.

Praznovanje okroglih jubilejev v Augsburgu

Okrogle obletnice v Augsburgu

Ob iztekajočem se letu 2016 je domači župnik povabil v torek, 13. decembra, na adventno večerjo vse, ki so v omenjenem letu dočakali okroglo življenjsko obletnico. Tri osebe so ta večer obeležile svoj okrogli

življenjski jubilej. Gabi Rezec in Gizela Rollof sta v letu 2016 dopolnili 70 let, g. Roman pa 60. Na večerjo je lahko prišel vsak, kdor se je pravočasno prijavil in se je tega dogodka hotel udeležiti. Skrbnim gospodinjnam gre zahvala, da je bila miza

res dobro pogrnjena. Ob prepevanju slovenskih pesmi po okusni večerji je srečanje kar prehitro minilo.

R. K.

Sv. Miklavž obiskal Ulm

V nedeljo, 11. decembra 2016, je v cerkvi Heilig Geist v Ulmu potekala

Miklavž v Ulmu

S pesmijo so v Ravensburgu priklicali Miklavža.

Miklavž je prisluhnil izvajanju obdarovanke.

slovenska sveta maša. Po končanem bogoslužju nas je obiskal sv. Miklavž, ki je najprej prisrčno pozdravil vse prisotne in izrazil zadovoljstvo, da je lahko spet prišel med nas. Potem je obdaroval otroke in jih s tem zelo razveselil. Sledila sta dva otroška nastopa s petjem in igranjem na tamburico, tako da je bilo razpoloženje res prijetno in veselo. Ob odhodu nam je zaželel do-

živete in prijetne praznike ter veliko božjega blagoslova v prihajajočem letu. Sledilo je še družabno srečanje v cerkvenih prostorih. Obisk Miklavža je seveda namenjen predvsem otrokom, morda pa se je ta ali oni odrasli spomnil, da moremo in moramo biti hvaležni za majhne in velike darove, ki jih prejmemo v življenju.

Marko Cerar

Zbrani čakajo na Miklavževo kosilo.

BERLIN

V tednu pred četrto adventno nedeljo so nas obiskali mladi glasbeniki iz domovine, ki so se v nekajdnevem obisku v Berlinu mudili predvsem v slovenski skupnosti in naši cerkvi sv. Elizabete, da bi se pripravili na skupni koncert. 15. decembra smo namreč v sodelovanju z Veleposlaništvom Republike Slovenije v Berlinu organizirali božično-novoletni koncert, ki je tokrat potekal v baročnem duhu. Ekipo slovenskih glasbenikov so sestavljali Baročni orkester Akademije za glasbo pod vodstvom dirigenta Egona Mihajlovića, Akademski pevski zbor Tone Tomšič Univerze v Ljubljani ter priznani solisti.

Koncertno turnejo v Berlin je otvoril APZ Tone Tomšič pod vodstvom Jerice Gregorc Bukovec, ki je večer prej priredil samostojni koncert pretežno sakralnih pesmi, ki so se zlele z adventnim pričakovanjem.

Naslednji večer, posvečen baročni glasbi, pa je zbrana množica slovenskih glasbenikov v prvem delu predstavila dela italijanskih in tudi slovenskih baročnih skladateljev, v drugem delu koncerta pa odlomke iz Händlovega oratorija Mesija. Sodelovali so še solisti Akademije za glasbo in ljubljanske opere: Theresa Plut, Christina Thaler, Barbara Jernejčič Fürst, Dejan M. Vrbančič ter Jaka Mihelač.

Večer smo nato družabno nadaljevali v dvorani ob klepetu in okušanju slovenskih dobrot, ponovno pa ni manjkalo glasbe, tokrat tiste, ki je vsem znana, saj so slovenske ljudske pesmi še dolgo odzvanjale po prostorih slovenske katoliške misije.

Ana Gregorič

Miklavževanje v Berlinu

V soboto, 3. decembra, zvečer je slovenske otroke v Berlinu obiskal sv. Miklavž. Otroci so pod vodstvom učiteljice dopolnilnega pouka slovenščine Magdalene Novak pripravili bogat in zanimiv kulturni program. Program so otvorili predšolski otroci, ki so zapeli pesmi Mi se imamo radi, Mojster Jaka, Ringa ringa raja in Potoček ter recitirali slovensko ljudsko pesem Imeli smo kozlička. V nadaljevanju so nastopili šolski otroci vseh skupin v Berlinu. Recitirali so številne pesmi Anje Štefan (Tri repice, Devet pogumnih miši, Ko krasimo smrečico, Snežinke), Toneta Pavčka (Juri Muri, Prvič v šolo) in drugih pesnikov (Lestev in sirček, Uspavanka, Jabolko). Mak Podgoršek je prebral zgodbico Primoža Suhodolčana O fantu, ki je plezal na

Sv. Miklavž z angelčki v Berlinu, foto: Sašo Podgoršek

APZ Tone Tomšič Univerze v Ljubljani pod vodstvom Jerice Gregorc Bukovec

ograje, in zaigral na čelo. Nato so učenci torkove in sredine skupine odigrali dva dramska prizorčka – Sovico Oko Svetlane Makarovič in slovensko ljudsko pravljico Biski volk, rávanški petelin in lisica iz Zagate.

V drugem delu programa so učenci za občinstvo pripravili t. i. »ugankarski maraton« – živalske uganke Anje Štefan. Vsak učenec je povedal eno ali več ugank. Ob vsaki uganki je občinstvo na elektronski prosoj-

nici lahko videlo po tri fotografije za lažje ugibanje. V ugibanju so bili zlasti glasni otroci, ki so se ob kvizu očitno zabavali.

Starši so otroke in učiteljico nagradili z bučnim aplavzom, sv. Miklavž pa je s pomočjo angelčkov razdelil darila. Vse zbrane sta pozdravila tudi gostitelj in slovenski župnik v Berlinu gospod Izidor Pečovnik - Dori ter veleposlanica gospa Marta Kos Marko.

Nadškof dr. Koch v naših prostorih z župnikom dr. Wienekom

Sprejem pri nunciju Nikoli Eteroviču

HAMBURG

V mesecu decembru smo na 3. adventno nedeljo skupaj z nemško župnijo tradicionalno praznovali advent. Kot vsako leto smo seveda sodelovali tako pri krašenju prosto-

rov kakor tudi s pecivom. Na 4. adventno nedeljo pa smo se zbrali pri slovenski sv. maši in cerkev se je dobro napolnila, ker ob tej priložnosti rade pristopijo tudi druge narodnosti k nam. V naših prostorih smo

Božično-novoletni koncert

Emu, ki vedno lepo poskrbi za okrasitev.

Naša predsednica z rdečim šalom, Vera Šeme, nas je peljala k Mariji in Ivanu v Lüneburg.

Ivan Koscec iz Lüneburga

Minister za zabavo, Marjan Jurič

Pokojni Božo Trčak,
v ozadju njegova družina

proslavili vse naše slavlence, ki jih je bilo kar sedem. Praznovali so Jozo Ugrina, Ante Žaja, Marjan Jurič, Štefan Barbarič, Stanko Brce, Marica in Vera. Ob praznovanju smo se lahko zahvalili tudi g. Doriju za ves njegov trud, ki ga vedno znova vlaga v našo skupnost in nam pripravlja toliko lepih ur. Prostori so se napolnili do zadnjega kotička, imeli smo lepe razgovore in tudi pesmi ni manjkalo.

V ponedeljek smo se, kot vsako leto ob tem času, napotili v Lüneburg.

Obiskali smo božični trg, ki se razpenja med starimi zgradbami, ki so stoletja kljubovale vsem neprivikam in nam govorijo o bogastvu preteklega časa. Seveda smo se ustavili tudi v restavraciji naše gastronomike Marije Koscec, ki nas je sprejela s slovensko glasbo in nam postregla s pristinim domačim kosilom.

Za božične praznike pa nas je zadel žalostna novica, da je prav na sveti večer po kratki bolezni za vedno zatisnil oči naš dolgoletni član Božo

Trčak. Njegova družina je bila zbrana pri njem ob njegovi zadnji uri. Rodil se je 23. oktobra 1948 v vasi Završje Lovorsko v Hrvaškem Zagorju. Po dokončanem učenju mizarske stroke je odšel v Nemčijo, kjer je spoznal svojo ženo Anko, doma iz Štajerske. Poročila sta se pred 45 leti. Kot predsednik HDZ-ja za celotno severno Nemčijo je bil nekakšen most med Slovenci in Hrvati v Hamburgu. Bil je zelo priljubljen in nikoli ni odrekal pomoči. Pogrešali bomo njegovo dobro voljo

in njegovo pripravljenost pomagati ob vsaki priliki. Zapušča ženo, sina in hčerko ter dva vnuka. Na njegovi zadnji poti smo ga pospremili 6. januarja 2017 na pokopališču v mestni četrti Niendorf, ker v tem delu mesta živi njegov sin in tudi Anka in hčerka sta v bližini. Bog mu daj večni mir in pokoj, njegovim svojcem pa izrekamo naše globoko sožalje.

Vera Šeme

ESSEN

OBERHAUSEN – STERKRADE

Zlati jubilej poroke

Med sveto mašo na božič 2016 smo se Bogu zahvalili za 50 let skupnega življenja v svetem zakonu **Anice in Jožeta Drakslerja**. Pred darovanjem sta bila povabljeni, naj prideta k oltarju. To je bilo presenečanje, saj prej za to nista nič vedela. Anica me je nekaj dni prej poklicala po telefonu, da bi med božično mašo v Sterkrade obhajali zahvalo ob zlatem jubileju njenega zakona. Povabil sem ju, naj si kakor pred 50 leti podata desnici. S štolo sem ovil njuni roki ob besedah: »Tako je duhovnik pred 50 leti s štolo ovil vajini roki v znamenje trdne vezi, s katero sta bila združena. Svojo zvezo sta ohranila. Zato danes ponavljam isto znamenje, ki naj vaju spominja, da medsebojno ljubezen ohranita, se med seboj podpirata in ostaneta v milosti božji do konca svojega življenja. V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.«

Zanimiva je življenjska pot jubilarntov.

Jože Draksler je bil rojen 16. marca 1937 v Tržišču (Mokronog). (Torej bo v kratkem obhajal svoj 80. rojstni dan.) Bil je edini sin, saj je oče neznan kje padel na začetku druge svetovne vojne. Nemci so njega in mamo izselili na Bavarsko, kjer sta bila od leta 1941 do 1945. Mama je tam pomagala na kmetiji. Fantek pa je bil v otroškem vrtcu skupaj z drugimi izseljenimi otroki. Ko se je vrnil v domovino, je bil star 9 let. Z mamo sta bivala pri starem očetu, ki je ob potoku pri Sevnici imel majhen

mlin na dva kamna in stope. V šolo je hodil v Sevnico. Ko je bil star 16 let, je že šel delat v rudnik v Zagorju. To je trajalo 3 leta in 9 mesecev. Ker zaslužek ni bil kaj prida, so se štirje fantje dogovorili, da bodo odšli v tujino. Rečeno – storjeno. Leta 1957 jim je uspelo ilegalno pobegniti čez mejo. Z vlakom so se pripeljali do Celja. Od tam so se 4 dni tihotapili – predvsem ponoči – skozi gozdove proti avstrijski meji. Prehranjevali so se v glavnem s tem, kar se najde v naravi – gozdnimi sadeži. Takrat so bile zrele npr. borovnice. Brez kompasa in zemljevida so prišli čez jugoslovansko-avstrijsko mejo. Neka prijazna koroška kmetica jih je v slovenskem jeziku potolažila, da so že v Avstriji. Postregla jim je z mlekom in kruhom.

Na tem mestu je prihajalo v Avstrijo veliko prebežnikov. Prišla sta jim naproti dva avstrijska vojaka in jih odpeljala v logor v Železni Kapli, kjer so bili zbrani begunci raznih narodnosti. Tu so ostali dva meseca. Dolgčas jim ni bilo, saj so tja prihajali kmetje, ki so potrebovali delavce na svojih posestvih.

Dobili so v redu hrano in celo majhno plačo.

Na policiji so dobili dokumente, da so smeli začasno ostati v Avstriji. Tako so lahko odšli v severno Avstrijo. Tu so dobili delo v tovarni sladkorja. Tu so se begunci odločali, kam bodo šli naprej: v Ameriko, Avstralijo, Francijo ... Jože se je v novembru odločil, da gre v Nemčijo. Prišel je v Sterkrade pri Oberhausnu. Tukaj je v rudniku delal štiri leta. Bil je star 24 let. Leta 1962 se je zaposlil v kovinski tovarni v Fridesfeldu – (Voerde). Tam je bilo zaposlenih celo

3500 delavcev. Izdelovali so manjše sestavne dele za atomske centrale po Evropi. Najdalj časa – 29 let – je upravljal 18 m visoko dvigalo – do svoje upokojitve pri 52 letih. V tovarni so pri varjenju nastajali škodljivi plini, katere je mnoga leta vdihaval na žerjavu. Zbolel je zaradi astme in bronhitisa.

Poleg osebne poti je za poročene osebe zanimiva tudi skupna pot. Poglejmo še tale del življenja Jožeta in žene Anice.

Z Jožetom je v Nemčiji bil na delu fant iz Trebnjega. Včasih sta prišla skupaj na dopust. Okoliščine so nanesele, da je Jože srečal 25-letno Anico Kovač iz vasi Občine pri Trebnjem, ker je njen brat bil sosed tega Jožetovega sodelavca.

Anica izhaja iz precej premožne kmečke družine. Bil je sedem otrok. Osnovno šolo in nižjo gimnazijo je obiskovala v Trebnjem. V Ljubljani je obiskovala 2-letno administrativno šolo. Tja se je vozila z vlakom. Do vlaka je bilo kar 3 km peš hoje. Nikjer se ni zaposlila, ker je morala ostati doma na kmetiji, saj so vsi razen enega brata odšli živeti v druge kraje. Doma je ostala do svojega 26. leta.

Z Jožetom sta se poročila leta 1966 v stolnici v Ljubljani. Pol leta pozneje je odšla za svojim možem v Nemčijo. Delovno dovoljenje je dobila šele takrat, ko ga je dobila njuna 16-letna hčerka Irena.

Anica je bila dobro poznana v slovenski župniji v Oberhausnu. Otroka Irena in Tomaž sta redno obiskovala slovenski verouk, pouk slovenskega jezika, družina je redno prihajala k slovenskim mašam. Ko je v času župnika Janeza Puclja leta 1990 odšla v pokoj dotedanja tajnica misijona ga. Marija

Kolmanič, je v začetku 1991 to službo prevzela Anica Draksler. Iz kraja Voerde je 8 let prihajala 20 km daleč v Sterkrade, nato pa tudi v Altenessen do leta 2006, ko se je upokojila.

Seveda so Drakslerjevi redni naročniki Naše luči. Redno obiskujejo slovenske maše, pa tudi slovenske prireditve. Zlasti je dragocena njihova pomoč ob vsakoletnem binkoštnem srečanju. Tudi hčerka Irena z možem Erwinom je vsako leto v ekipi prostovoljnih pomočnikov. Njuna otroka Manuel in Milena sta ministranta v domači nemški župniji, Irena je izredna delivka sv. obhajila, Erwin pa župnikov pomočnik, kjerkoli je potrebno. – Menim, da bi vsak župnik bil Bogu hvaležen, če bi v župniji imel več takšnih družin.

Draga Anica in Jože – župnik Lojze in vsa župnija vama ob 50-letnici skupnega življenja želimo še veliko srečnih skupnih let! Bog vaju povrne za vse, kar sta v svojem življenju storila dobrega v naši župniji!

Ob zlatih jubilarntih Anici in Jožetu
Drakslerju hčerka Irena, sin Tomaž, vnuk
Manuel in vnučinja Milena

Božični odmevi 2016

Lahko se pohvalimo, da je bilo za naše farane dobro »postreženo« s svetimi mašami. Prva je bila v Moersu v škofiji Münster – kakor običajno vsako leto ob 19. uri. Bilo je zbranih 40 ljudi. Na orglah je bila Danica Ban, nekateri člani zbora Slovenski cvet so dajali pogum ljudskemu petju.

Druga sveta maša je bila ob 22.15 v Altenessnu. (Tukaj zaradi majhne udeležbe ne bom navedel števila.) Dobro, da imamo mladega organista Davorina, ki je tudi odličen pevec in nadomesti pomanjkanje tistih, ki bi ljudsko petje naredili bolj slišno ...

Takoj po tej maši sva se z organistom odpeljala v 55 km oddaljeni

Hilden v nadškofiji Köln. Tu je bila po več letih zopet polnočnica ob 24. uri. Zbralo se je več kot 80 ljudi. Prvič je bil pri polnočnici navzoč naš – slovenski organist. Bilo je res lepo ljudsko petje. Pri delitvi sv. obhajila je pomagala prijazna pomožna mežnarica ga. Kolle v Marijini cerkvi, kjer imamo slovenske maše. Po maši smo prišli še v župnijsko dvorano, kjer je bila na voljo kava in kuhano vino.

Za skoraj 73-letnega župnika Lojzeta je bil ta večer kar precej naporen, a vesel, saj smo razveselili veliko število hvaležnih rojakov.

Na božič sam je bila v Altenessnu zopet sv. maša ob 9.30, nato pa še v Oberhausnu ob 11.30 – s četrturo

zamudo, ker ni bilo naše običajne »mežnarice« ge. Ruth, pa smo morali dobiti ključ od kapele pri vrtarju bolnice, katere del je ta lepo obnovljena kapela. Bilo je rekordno število navzočih rojakov – celo več kot prej v Altenessnu. Bili so tudi iz Slovenije – gostje ob zgoraj omenjeni 50-letnici poroke Anice in Jožeta Drakslerja.

Na praznik sv. Štefana v Essnu nismo imeli maše, pač pa popoldne ob 16 h v Castropu. Navzočih je bilo toliko dobrih duš, kot je darov Svetega Duha. Kar nekaj ljudi, ki sicer pridejo k tej maši, je odpotovalo v Slovenijo.

Ali naša župnija počasi plove v smeri svojega zadnjega pristana,

kjer bo obtičala in le redkim »žalujočim ostalim« postala en zelo lep spomin na nekaj lepega, kar se je v 60 letih dogajalo v Severnem Porenju-Vestfaliji. Leta 2018 bomo obhajali našo 60-letnico obstoja Slovenske katoliške misije. (Leta 2019 pa bodo upokojili sedanjega župnika Lojzeta, ker bo star 75 let. Ali menite, da bo škofija sprejela kakšnega naslednika, če bi ga imeli, ob dejstvu, da nas je pri slovenskih mašah vedno manj?) Dragi rojaki! Kadar niste dosegli previsoke starosti, ko ne bi več mogli od doma, radi prihajajte k slovenskim mašam. Le skupaj smo živa župnija. vse dobro v letu 2017 želim vsem!

Lojze Rajk

Maša na božič 2016 v Oberhausnu

Hilden 2016 – po nekaj letih ponovno polnočnica

FRANKFURT

Dobrotnik sv. Miklavž mora svoje bivanje med nami včasih tudi podaljšati vsaj za kakšen teden dni, da sreča poleg frankfurtske skupnosti še kakšno drugo, npr. v Mainzu. Tam se nam je pridružil teden dni kasneje, v nedeljo, 11. decembra, ko je nagovoril in obdaril vse navzoče. Tokrat je bila skupnost v primerjavi s prejšnjimi leti s prisotnimi nekoliko bolj osirotela. Kljub temu pa so pripravili tamkajšnji člani po maši tudi kosilo za vse. Tako se je nedeljski popoldanski čas iztekel v prijetno bivanje in klepetanje tja v zgodnji decembrski večer, ko smo pospravili prostor, dvoranico v glasbenem centru poleg cerkve sv. Antona in se odpravili v različne smeri na svoje domove. V Kassel, kjer je bila maša v

Tudi majhno skupnost v Mainzu je obiskal dobrotnik Miklavž.

soboto pred tem, pa je Miklavž poslal samo svoj dar za vse zveste, ki se štirikrat na leto zberejo k slovenski maši.

Za božično praznovanje smo se po utečenem bogoslužnem redu za ta čas srečevali v Frankfurtu, Mainzu in Darmstadt. Seveda so mnogi, predvsem starši z otroki, ki so imeli počitnice, odšli večinoma v domovino.

Tukaj pa ostajajo starejši, ki že težje potujejo oziroma so njihovi otroci ukoreninjeni v tukajšnjo družbo.

V pobožičnem času pa je duhovnik obiskal nekaj ljudi tudi izven Frankfurta, v Westerwaldu in južnem delu Hessna. Med drugimi je obiskal tudi 88-letno Albino Sever v Nauheimu, zdaj že skoraj leto dni ovdovelo. Že

Albina Sever bo kmalu dopolnila 88 let.

tam od začetka šestdesetih let je tudi naročnica Naše luči. Zaenkrat ji oči še služijo, da zmore kaj prebrati.

Že v septembru pa je umrl 69-letni Milan Flis iz Freilinga (v Westerwaldu), sporočilo o njegovi smrti je prišlo šele v decembru. Rojen je bil v Lokvarjah pri Šentjurju pri Celju. Naj počiva v miru!

rem

MANNHEIM

Miklavževa nedelja v Mannheimu

Postala je že kar tradicija, da imamo v Mannheimu v decembru mašo skupaj z nemško župnijo St. Hildegard, kjer nam prijazno nudijo tudi njihovo dvorano. Maša je sicer v veliki večini v nemškem jeziku, saj Nemci sicer ne bi razumeli. Eno od beril je bilo v slovenskem jeziku, prav tako ena prošnja ter dve pesmi. Ko sem se nemškim faranom na koncu zahvalil, ker nam velikodušno dajo na

razpolago dvorano, so zaploskali. S tem so pokazali, da so odprti za skupine drugih narodnosti, zato je bilo ploskanje namenjeno tudi njihovi odprtosti za druge, ki nimajo svojih prostorov. Največ je za vse to zaslužen gospod Jürgen Klenk, ki ima ženo Slovenko – Kamensko Sabino. Brez njega bi verjetno vsaj prvič težje prišli do dvorane, pa tudi sedaj nam ni treba nič skrbeti, saj za vse poskrbi Jürgen. Rad se pošali, da mora on kot pra-Slovenec (»Urslovene») poskrbeti za tisto, kar Slovenci sami ne poskrbijo. Da to drži, se je pokazalo v dvorani, ko sta s Sa-

Mannheimska mladina z Miklavžem

bino ves čas v kuhinji skrbela za hrano in pijačo in na koncu, da je ostalo za nami vse čisto in pospravljeno.

Po kosilu je prišel čas, da otroci pokažejo, kaj so se naučili. Nismo dosti pričakovali od njih, saj je prav,

Nastop najmlajših v Mannheimu

Sedemdestletniki v Mannheimu

da se otroci ob Miklavževem prihodu predvsem veselijo. Vendar jih je prizadevna učiteljica dr. Mira Delavec naučila več, kot je bilo pričakovati, saj ne morejo vedno priti ob sobotah k pouku, ker jih vlečejo še druge stvari, predvsem nogomet. Lepo so zapeli in pokazali z gestami, le pri recitiranju je dva premagal smeh, ko sta se spogledala. Od odrasle mladine pa je prijetno presenetil Henri Herz, prijatelj Salobirjeve Kim. Marljivo se uči slovenski jezik in je z lepo slovensko izgovorjavo prebral pesem in voščilo za praznike.

Najbolj veseli in glasni so bili otroci, ko je prišel čas, da pokličejo Miklavža. Ko se je prikazal, ni bilo časa za dolg govor, saj je otroke samo še to zanimalo, kaj jim je prinesel. Ko so bili otroci zaposleni s pregledovanjem vrečk in daril v njih, je odrasle z Miklavževim glasom zabaval tenorist Jernej Žagar. Pri narodnih pesmih so se mu nato pridružili še drugi in bilo je veselo skoraj do večera.

Prišla je doba sedemdesetletnikov. Nekateri so praznovali že v lan-

skem letu, predvsem v drugi polovici leta, nekateri bodo še letos v prvih mesecih. Tako bi lahko rekli, da smo sošolci, čeprav smo hodili v šolo na vseh koncih Slovenije. V Mannheimu se nas je postavilo pred fotografski aparat kar osem, na sliki od leve proti desni: Gorenjec Pavel Zaletel, Janez Modic iz ribniškega konca, Dolenjka Nada Borštner, Štajerca Marija in Martin Žohar, Franc Geršak z roba Dolenjske ter Belokranjka Mimica Kamenšek. Samo s Primorske ne poznamo nobenega. Pogrešali smo še najmanj dva: Silvo Grobelšek, ki živi v Petrovčah na Štajerskem, ter Toneta Ivanca iz bližine Kamnika.

Prihodnjic bomo poskušali dobiti pred fotoaparatom še sedemdesetletnike v Herbolzheimu in drugod v Schwarzwald. Morda se bo še kdo javil, ki živi na našem področju, pa ne vemo zanj, ker živi v kakšnem bolj oddaljenem kraju.

Slovo od Cirila Vrabra je prišlo nepričakovano prav v času božičnih praznikov. Na sveti večer je Cirila zadel močna možganska kap, nekaj dni pozneje pa ga je Bog poklical k sebi.

Rodil se je pred sedemdesetimi leti v Kuršincih pri Mali Nedelji na Štajerskem. Po poroki leta 1965 z Anico, ki je že bila v Nemčiji, je sem prišel tudi Ciril. Večino časa sta v Nemčiji živela v Schutterwaldu pri Offenburgu. Ciril je zadnjih osemnajst let pred upokojitvijo delal pri znani založniški hiši Burda. V zakonu so se jima rodili štiri sinovi, na starost pa sta se veselila petih vnukov. Vsi živijo v bližini, zato so se lahko pogosto obiskovali. Cirila so v zadnjih letih napadale mnoge nevarne bolezni, a je vse z božjo pomočjo premagal. Nazadnje pa je dobri Bog odločil, da se Ciril na hitro poslovil s tega sveta in ga je tako obvaroval pred morebitnim trpljenjem. Ciril je bil vedno dobrodošel v vsaki družbi, posebno pri slovenski maši. Kljub zdravstvenim težavam, ki so ga pestile zadnja leta, ni tarnal, ampak je prinašal vedrino. Bil je zagotovo eden najboljših pevcev naše župnije. V nemškem zboru je pel tenor, pri slovenskih mašah pa je petje polepšal z basiranjem, ker smo bas najbolj pogrešali. Tako smo v Herbolzheimu imeli edino slovensko mašo, pri kateri

se je slišal pravi bas in je bilo petje podobno zborovskemu. Rad je imel slovenske pesmi in jih prepeval. Najrajši pa je imel Slakove melodije, zato si je tudi zaželel, da mu pri zadnjem slovesu zazveni njegova melodija. Zazveneli sta kar dve: Slakova »Zvonovi«, namenjena prav zadnjemu slovesu in modernejša Ota Pestnerja »Slovenski zvon«, ki opeva domotožje slovenskega izseljenca. Pogreba se je kljub sneženju udeležila množica ljudi, da je bila polna velika pokopališka kapela. Tako se je pokazalo, kako priljubljen in poznan je bil Ciril v svojem Schutterwaldu. Tudi Slovencev ni manjkalo, predvsem tistih, ki prihajajo k slovenski maši v Herbolzheim in Rauental.

Naj mu dobri Bog, katerega je Ciril zelo spoštoval in živel po njegovih naukih, nakloni večno veselje v nebesih.

Janez Modic

Pokojni
Ciril Vrabl
iz Schutterwalda

MÜNCHEN

Vadventu se je pri rednih slovenskih mašah v župniji poznalo, da je pred vrati čas pričakovanja Odrašenika. V Ingolstadt, Nürnbergu, še posebej pa v Münchnu je bilo opazno več udeležencev kot sicer. Na polnočnici se je zbralo zelo veliko ljudi v Ingolstadt. Precej takih kristjanov, ki pridejo le dvakrat na leto k maši, pa tudi nemških vernikov je bilo kar nekaj. Vseh smo se veselili.

Kapela slovenskega doma v Münchnu pri polnočni maši ni bila povsem zasedena. Na sam božični dan pa se je zbralo v cerkvi Sv. Duha v središču mesta precej več vernikov, v Ingolstadt pa manj kot na polnočnici.

Prav tako je bila spodbudna udeležba pri maši v kapeli župnijskega doma v Münchnu na drugi božični dan, na god mučenca sv. Štefana. Druge dneve v božični osmini se je udeležilo maše nekaj vernikov, ki tudi sicer prihajajo med tednom k svetemu bogoslužju.

Župnijske jaslice. Pri zadnji uri župnijske slovenske šole in vrtca v de-

cemburu je bila naloga otrok iz šole in vrtca postavitev jaslic in okrasitev božičnega drevesca v župnijski kapeli. In naši vrli učenci so pod vodstvom učiteljic to opravili z veliko vnemo in z izvirnimi idejami in ustvarjalnostjo. Otroci v vrtcu so postavili svoje jaslice kar na tleh pred oltarjem. Z idejami in predlogi učiteljice Petre so upodobili Marijo, Jožefa in Jezuščka, pa seveda pastirce in ovčke, in postavili nekje za gričem tudi tri kralje, ki se vztrajno bližajo svojemu cilju, da bi čim prej ugleдали velikega kralja, ki je prišel na svet.

Šolski otroci so postavili klasične jaslice. Na mizici so oblikovali najprej teren, ga pokrili z mahom in uredili mesto za pastirski hlev, kjer bo imela prostor sveta družina. Razporedili so po poljani ovce, namestili pastirce in ognjišče. V hlevček so postavili Marijo in Jožefa. Jezuščka pa so na sveti večer pri otroški polnočnici prinesli od tabernaklja in ga položili pred njegovo mater Marijo in skrbnika Jožefa. Tega obreda se sicer niso mogli udeležiti vsi, ker so bili že odsotni, vendar je bilo vse dogajanje v duhu prihajajočega praznika in aktivnosti šole, kjer se otro-

ci seznanjajo z božičnim sporočilom in s svojim udeleževanjem poustvarjajo slovensko krščansko tradicijo.

PRAGA

Slovenska adventna maša v Plečnikovih cerkvi v Pragi. V soboto, 10. decembra, je v kripti cerkve Srca Jezusovega v Pragi, ki jo je zasnoval Jože Plečnik, zazvenela adventna pesem pri maši za Slovence, ki živijo v tem mestu. Mašo je daroval Janez Pucelj, župnik iz Münchna. Prijaznemu povabilu se je za prvo tako sre-

čanje odzvalo lepo število rojakov, med njimi veleposlanik RS v Pragi, gospod Leon Marc z družino, češki evropski poslanec gospod Miroslav Poche z družino, pa tudi nekaj drugih domačinov. Prisotne praške Slovence in njihove prijatelje je s svojo navzočnostjo prijetno presenetila skupina belokranjskih skavtov, ki je bila na obisku pri svojem članu, ki nadaljuje študij v češkem glavnem mestu. Po maši smo se razveselili daril, ki jih je Miklavž pustil v Münchnu in Pragi za otroke vseh starosti.

Del slovenske skupine v kripti cerkve Srca Jezusovega

Prijetno kramljanje se kar ni hotelo ustaviti in manjši krog je družabnost podaljšal v bližnjem gostišču, kamor je povabil slovenski veleposlanik.

V Pragi se v Plečnikovi cerkvi pogosto ustavljajo slovenske skupine, kjer imajo običajno tudi sveto mašo, ja povedal župnik Jan Houkal. Tokrat je bila namenjena predvsem praškim Slovencem. Morda se v prihodnje zberemo večkrat s tem namenom na

istem mestu, morda že v postnem času 2017.

Vsekakor pa je v Plečnikovi cerkvi odmevala slovenska molitev in pesem v nedeljo, 8. januarja, pri maši za pokojnega Jožeta Plečnika, ob 60-letnici njegove smrti. Z domačim župnikom Janom Houkalom je somaševalo več slovenskih duhovnikov, ki so prišli s skupino romarjev iz Slovenije.

Pri adventni maši v kripti Plečnikove cerkve

STUTTART

Obisk svetega Miklavža

Ob obisku svetega Miklavža smo v Stuttgartu in po naših podružnicah imeli zelo lepe dogodke. Veselje obdarovanja smo doživeli še v Pfullingenu, Böblingenu in Heilbronn, kjer se je zbralo lepo število naših vernikov in kar je posebej vzpodbudno, se je zbralo lepo število mladih slovenskih družin z otroki, ki so povsod pripravili lep program ob prihodu svetega Nikolaja. Prav veliko zgodovinskih podatkov iz življenja sv. Miklavža ni, več nam o njem povedo prisrčne legende. Trdno je dejstvo, da je bil Nikolaj škof v Miri, kjer je v visoki starosti umrl okoli leta 350, potem ko se je z drugimi škofi udeležil koncila v Niceji leta 325. Pobožnim staršem se je rodil potem, ko sta bila že dolgo poročena in sta izgubila upanje na potomce. Bila sta dobra in usmiljena človeka, odprta za reveže. Sin Nikolaj (»zmaga ljudstva« pomeni njegovo ime) ju je v tem posnemal. Ko sta mu starša zapustila lepo premoženje, ga je razdelil med reveže, sam pa je postal redovnik. Ko je v Miri umrl škof, so se verniki po goreči molitvi odločili: tisti duhovnik, ki bo naslednje jutro prvi stopil v cerkev, naj bo novi škof. To je bil Nikolaj. Svojim vernikom je hotel biti v vsem zgled, zlasti v dobroti. Ko je nastopil škofovsko službo, so kristjane v rimski državi še preganjali in tudi sam je bil zaradi vere v ječi. Kmalu po smrti so ga ljudje začeli častiti kot svetnika. Zaradi svoje dobrote je postal priprošnjik v vseh mogočih življenjskih stiskah. Po legendi je priskrbel primerno doto trem dekletom, ki so bile ubužo-

Sestre Rajh na miklavževanju v Böblingenu

Prihodnost slovenske župnije v Stuttgartu

ne in bi zabredle v sramoto, tako pa so se lahko pošteno poročile. Ime Nikolaj je povsod, posebno pa v Rusiji, zelo pogosto (pri nas so poleg Nikolaja in Miklavža znane še druge oblike: Niko, Niki, Miko, Mikec, Miček – Nikolaja, Nika, Nikica).

Delo z mladimi družinami

Slovenska župnija v Stuttgartu se po najboljših močeh trudi, da bi mladi rod, ki odrašča tukaj v Nemčiji, bil deležen dobre in kakovostne duhovne in narodne oskrbe, kjer bi se otroci in njihovi starši poučili v bogatem izročilu njihovih babic in dedkov, ki so prvi prišli v tujino in so si tukaj ustvarili dom in vse potrebno, da lahko mladi rod ob najboljših zmožnostih odrašča v zrele in odgovorne ljudi. Zato pa se slovenska župnija trudi, da bi tudi mladi rod ohranil slovensko narodno zavest, slovenski jezik in katoliško vero. To delo je zelo zahtevno, je pa lepo, ko vidimo, kako mladi rod korak po korakih napreduje iz meseca v mesec. Gospod Peter Bergant pravi, da je najlepša podoba Slovenca lipov list in jaz se strinjam z njim, ker je lipa v slovenskem človeku precej prisotna, iz nje se delajo vse sorte stvari, križi, rezane podobe, spominki, lepe stenske podobe, skodele, žli-

ce in še marsikaj. Lipov les je namreč mehek, izgleda, da je slovenska duša nagnjena na to plat mehko; pod lipami se je moževalo, pod lipami so se srečevali ljudje po maši, pod lipami so nekoč s pogovorom reševali probleme v skupnostih, skratka, lipov list je zmagal in se ga je potem vkomponiralo v ta simbol Slovenije. Moja dežela, to je njena lepota, moja dežela, mi smo njeni ljudje, lepota dežele je sloves njen, njeni ljudje smo njeno ime, ponosno ime slovenskih hčera in sinov za bodoči rod, ki dobro ve, kje mu je dom.

Slavljenec Ivan Mrgole

Lepa so leta, ko se človek veseli 70 let, še posebej če so lepa in prijetna, čeprav z mnogimi težavami in preprekami, je vredno, da se zavedamo, kako veliko bogastvo je človeško življenje. Gospod Ivan Mrgole je obe podobi dobrega in slabega izkusil na svoji lastni koži. Že od mladih nog so ga starši naučili delati in to vse stvari, ki se morajo postoriti na kmetiji in za vsako delo je Ivan moral prijeti in ga narediti, kajti kmečki kruh je težak in grenak, vendar dober. Z veliko ljubeznijo in spoštovanjem se Ivan spominja svojih staršev in svoje mladosti, čeprav je bilo težko, je bil to čas, ki je bil lep. V njihovi družini so domači župniki in kaplani bili vedno dobrodošli in lepo spre-

jeti in tako je še danes. Gospod Ivan je res prava slovenska korenina, ker je bil celo življenje priden in pošten delavec in garač v pravem pomenu besede. Njegova ljubezen je gradbeništvo in zidanje hiš in objektov, to je njegovo srce in ljubezen in to svoje delo je vse od prihoda v Nemčijo opravljal z največjim veseljem in ga opravlja še danes. Biti gradbenik in arhitekt je velika modrost in izziv in mnogo je hiš v deželi nemški, ki so zrastle izpod njegovih rok in njegovih žuljev. Ima pa gospod Ivan še večjo ljubezen od svojih gradbenih umetnin, in to sta njegova žena Marija in hčerka Sabina, ki mu pomenita vse in za to se je Ivan trudil in se še trudi, da bi družina imela lepo in lažje življenje. Da bi uživali sadove svojega dela in trpljenja, je gospod Ivan poskrbel od prvega trenutka naprej in njemu je njegova družina svetost in največje veselje, na to pa je Ivan najbolj ponosen, to je njegova največja življenjska stvaritev. Gospod Ivan, še mnogo, mnogo let nam ostanite slovenske gore list.

K Bogu je odšel po plačilo

Tek zemeljskega življenja je dokončal Milan Dobaj, od katerega smo se poslovili v kraju Gechingen ob velikem številu Slovencev in Nemcev, saj so Milana poznali daleč naokoli. Milan Dobaj je bil rojen 9. septembra 1939. Pokojni Milan se je v Mari-

Sveti Miklavž v Stuttgartu

Ivan Mrgole skupaj s svojo družino

Pokojni Milan Dobaj

boru izučil za strgarskega mojstra in je ta poklic opravljal vse do konca in bil v svojem poklicu res pravi mojster. Njegovo strgarsko delo je bilo znano po celi Nemčiji. Tukaj v Gechingenu sta si z ženo Terezijo ustvarila dom in družinsko podjetje,

kjer so dolga leta nastajali najboljši strgarski izdelki, ki so šli po celi Evropi. Sedaj je njegovo podjetje prevzel sin in proizvodnja teče naprej. Je pa pokojni Milan bil dober človek, dober pevec, saj je zelo rad prepeval in je bil tudi član okteta,

ki ga je vodil Jože Rebuza. Skupaj s svojo ženo Terezijo sta redno prihajala k slovenskim svetim mašam in bila aktivna člana v slovenskem društvu. Vsakič, ko sva se srečala, mi je tako z veseljem govoril o štajerski deželi in mestu Maribor, ki ga je imel

tako rad. Preden je Milan prestopil prag večnosti, je prejel sveto obhajilo in sveto bolniško maziljenje in je tako okrepljen in pripravljen stopil pred Gospoda, ki mu naj da večni počitek pri sebi.

Aleš Kalamar

SRBIJA

MUŽLJA

Miklavževanje v Banatu 2016 Prelepa noč v slovenskem društvu »Planika«

Letos je potekalo miklavževanje slovenskega društva »Planika« v Zrenjaninu v prostorih slovenskega društva kot v prejšnjih letih. Kot prireditelji in zaslužni za lepo doživetje so bili navzoči in sodelujoči: predsednik društva Rudolf Tot, predsednica nadzornega odbora Martina Drča, učiteljica slovenščine Milena Spremo, voditeljica pevskega zbora Daniela Avram s svojim mladim zborom, voditelj za stike s Cerkvijo in Karitas ter referent za socialna vprašanja Karči Sarvaič ter njegova žena, blagajničarka Andža, odgovorni za informatiko Robert Rogelj, tajnica Magdalena Tot, – kakor seveda tudi otroci, ki obiskujejo pouk slovenščine. Ne smemo pa pozabiti na Miklavža, ki je dobro odigral svojo vzvišeno vlogo, čeprav mu je letos huda košava odpihnila kapo.

Po uvodnem pozdravu je predsednik napovedal točke večernega srečanja; na dnevnem redu je bila letna skupščina in volitve nekaterih služb, ki se po pravilniku menjajo na dve leti – kar se je brez zapletov zgodilo. Posamezni predstavniki so podali svoja letna poročila o dejavnostih društva, ki so bila soglasno sprejeta. Predsednik je še poudaril, da bo osrednja točka Miklavžev prihod in obdaritev pridnih otrok; tako kot že nekaj let je tudi letošnje obdaritev omogočil prispevek mariborske nadškofijske Karitas. Nato je zbor Planika zapel nekaj slovenskih pesmi, povezanih z Miklavžem oziroma dedkom Mrazom.

Nato je dobil besedo salezijanec Janez, ki je povabil člane društva k polnočnici. Vsebino božične skrivnosti je prenesel v izvirne verze in zapel ob spremljavi kitare pesem »Prelepa noč«.

Nato je nastopil Miklavž v spremstvu angela; mlade in odrasle je spodbujal k dobremu, zlasti k sodelovanju pri verouku in maši, ki v tej večverski in večnarodni skupnosti bolj šepa. Vse je spodbujal k dobroti, spoštovanju in slogi.

Miklavž je nato razdelil darove otrokom, ki so se za spomin skupaj z njim slikali. Bilo je zelo lepo doživetje za otroke in tudi odrasle člane slovenskega društva Planika.

MUŽLJA IN PODRUŽNICE

Sveti Miklavž je te dni obiskal tudi druge otroke po ravnem Banatu.

V Ečki je tako pod vodstvom domiselne učiteljice Liljane Himmel veroučna skupina pripravila lepo igrico in recitacije v čast mladinskemu svetniku. To se je čudovito vključilo v njen šolski predmet, ki preučuje izročilo in ljudske običaje, ki med seboj povezujejo različne narode in narodnosti, ki živijo v Vojvodini. Pri maši in na prireditvi je prisostvovalo lepo število staršev in drugih sorodnikov; to je veliko za nekdanjo župnijo, iz katere so bili po drugi svetovni vojni izgnani vsi nemški katoličani – mnogi so po uničevalnih taboriščih tudi pustili svoje kosti. Vsi otroci so prejeli lepo darilo, ne glede na vero in narodnost. Duhovnik je prav tako blagoslovil vse navzoče otroke brez izjeme in ne samo ene narodnosti, kot je to baje storil ob svetosavski proslavi njegov srbski

Gneča v Mužlji

Učiteljica Liljana Himmel in otroci

kolega: otroci so namreč naša skupna prihodnost – ali pa je ne bo.

V pridigi je duhovnik Janez pozdravil in pohvalil navzoče. Poudaril je potrebnost te vzajemnosti in spoštovanja, ki vedno bolj odstopa prostor prepiru in črtenju. Mimogrede je omenil, kar je opazil v začetku meseca pred neko šolo, ko so se prihajajoči »nedolžni otroci« – stari okrog osem let – med seboj neusmišljeno brcali in suvali. Tako nasilniško

vedenje v otroštvu zanesljivo vodi v divjaštvo in nasilje v družini, ki je dandanes vedno hujska nadloga. Žal je najbrž tukaj odpovedala družinska vzgoja. Sveti Miklavž pa nas vse s svojo dobrotljivostjo spodbuja, da živimo v medsebojnem spoštovanju in slogi ne le v šoli, cerkvi, doma in na delovnem mestu, ampak tudi na poti, ko nas morebiti nihče ne vidi, saj »Bog vse vidi, Bog vse ve, greh se delati ne smel.« Vsi se priporočajmo temu svetniku, da varuje naše otroke na poti v šolo in drugam, saj je polno nevarnosti za dušo in telo.

Sveti Miklavž je obiskal otroke tudi v Lukinem selu, Belem Blatu in Mužlji, kar potrjujejo tudi fotografije. Naj Bog spodbudi naše otroke – pa tudi nas – da bomo tudi mi po zgledu svetega Nikolaja dobrotniki svojih bližnjih, zlasti bolnih, revnih in zapuščenih.

Janez Jelen

Skupen spomin otrok in Miklavža

Obdarovanje v Ečki.

Lukino selo – veselo ob prejemu darila

Blagoslavljam raj na Svetih Višarjah

Zadnje dni v letu 2016 smo že tradicionalno preživeli na Svetih Višarjah, kjer so potekali zimski Višarski dnevi mladih. Tudi na skoraj 1800 m tokrat še ni bilo snega, smo si pa zato dneve popestrili drugače.

»Vzela bom tudi skibutske,« sem rekla, ko sem pripravljala prtljago za na pot. Ko smo bili pripravljene in dobro obložene s toplimi oblekami, smo krenili do Sv. Višarj! Gondola je že čakala na nas, vendar smo se še prej želeli spoznati ob kavi in čaju v bližnji kavarni. Ko smo se pogreli, nas je gondola odpeljala do tega čudovitega kraja. Že ko smo izstopili, nas je pozdravilo veliko srce, okrašeno z zelenjem. Ehrlichov dom nas je gostil z urejenimi sobami in dobro hrano, ki smo jo sami pripravljali. Topli sončni žarki so nas razvajali dan za dnem, zato smo se po obilnem zajtrku odpravili ven, v naravo.

Nekateri so navdušeno smučali ali se sankali. Drugi pa so osvajali mogočne vrhove okrog in okrog. V gorah smo lahko hodili po pravem snegu in konec decembra smo se lahko tudi sončili.

Po okusnem kosilu smo imeli prvi dan predavanja o avtentični slovenski narodni pesmi, ki ga je pripravila gospa Bogdana Herman. Drugi dan pa smo poslušali o slovenskem višarstvu in dr. Lambertu Ehrlichu z gospo dr. Heleno Jaklitsch. (Predavanje bomo predstavili v eni prihodnjih števil.) Vsebine, ki so zelo pomembne za vsakega Slovenca. Večere smo si krajšali s petjem in igranjem na kitaro.

Zelo mi je bilo všeč to, da smo se pogovarjali v živo, in ne preko računalnika ali telefona. Nihče ni imel slušalk v ušesih. Ker je imela ena udeleženka rojstni dan, smo tudi nazdravili. Ni manjkalo smeha.

Obiskali smo tudi cerkev, videli jaslice ter imeli sveto mašo, ki jo je daroval Peter Lah. Na malem hribčku nad cerkvijo stoji lesen križ in na drugi strani pri gondoli še eden. Od tam se vidi čudovit razgled na Sv. Višarje in na vso gorato pokrajino. Prijazna vasica na Sv. Višarjah ponuja nakup mno-

»Kadar je Bog zvezd nasul sto in sto, venec najlepših dal je Njej na glavo...« Tako pravi manjkajoča tretja kitica pesmi Kadar zvečer lega mrak, ki jo sredi noči prepevamo ob križu nad višarsko cerkvijo. Ob drugi uri jutraj se na Martino pobudo vzpemo pod zvezdno nebo in s pesmijo blagoslavljam speči raj na Višarjah. V zraku je še vedno čutiti Utrip iz jasic, živ spomin na zgoščeno bogoslužje prejšnjega večera. V noči, ko še veter potihne, stopam nazaj v dom po samotni ulici z naročjem spominov: brezčasnih razgledov, ki me bodo hranljivo spremljali nazaj v dolino. Hvaležna.
Maja Žagar

gih lično zapakiranih spominkov ter zelo okusne jedi in pijače. Mnogi obiskovalci z otroki in tudi s hišnimi ljubljenci dan za dnem pričajo, da je tam lepo. Na Sv. Višarje seveda prihaja tudi mnogo tujcev iz Italije, Avstrije in od drugod.

Hvaležna sem za to novo izkušnjo v svojem življenju in da sem bila lahko del Rafaelove družbe. Vesela bi bila, da bi v letu 2017 to povezanost, ki smo jo gojili med sabo na Sv. Višarjah, uresničevali doma, v družbi in tudi službi.

Že med klepetom med kosilom smo se dotaknili zanimivih slavističnih vprašanj, prispevek ge. Bogdane pa je bil tako bogat, da ne vem, kje začeti. Značilnosti najstarejših slovenskih ljudskih pesmi, ki so v nekaterih ozirih podobne irski ljudski pesmi; ljubezen do raznolikosti narečij, ki je vela iz pripovedovanja ge. Bogdane; povezava med jezikom, pesmijo in pokrajino; slika babice, ki ji je prepevala, ko je bila še otrok; o vprašanju izvajanja ljudskih pesmi in folk revivla; poziv, kdo bi lahko danes koval nove ljudske pesmi z vsebino naših vsakdanjikov ali nenazadnje njen žamet, naraven glas, ko je pela Galjota in druge ljudske pesmi.
Marta Ramovš

Med pohodom

Skupinska fotografija v Ehrlichovem domu

Z G O D B A

► Lloyd DOUGLAS

Njegova suknja - Prvo poglavje

Ker so ga sestrine besede spametovale, je Marcel sklenil, da bo neprijetno nalogo opravil, prej ko bo mogoče. Pravzaprav bi moral prositi za uradni sprejem in počakati na odgovor, toda ker se je vedno bolj zavedal, kako kočljiva je stvar, se je odločil, da bo obšel običajne dvorne predpise ter poskusil govoriti z Gajem na slepo srečo. Če pride v palačo malo pred poldnevom, bo morda našel princa samega, še preden mu bo mogel kdo poročati o nesrečnem sinočnjem pripetljaju.

Osvežil se je z vročo kopeljo, s krepko Demetrijevo masažo in skokom v ribnik. Nato se je vrnil v svoje sobe, se skrbno oblekel in pohitel navzdol po stopnicah. Pred odprtimi vrati knjižnice se je ustavil, da bi pozdra-

vil očeta, ki ga od včeraj še ni videl. Postavni, belolasi senator je sedel ob pisalniku; z nasmehom je prenehal z delom ter namignil Marcelu z glavo, naj stopi v sobo.

»Če si danes prost, sin moj, bi bil vesel, če bi me pospremil pogledat vprego plemenitih španskih konj.«

»Rad, oče! Toda mar bi ne mogla tega storiti jutri? Pomemben opravke imam, ki ga ne morem odložiti.« Senatorju so se namrščile pametne oči, kajti v sinovem glasu je začutil neko vihro.

»Upam, da ni kaj resnega.« Pokazal je na prazen stol.

»Ne, upam, da ne.« Marcel je neodločno sedel na široko naslonjalo stola; v duši je namreč omahoval, ali naj vse skupaj zamolči ali pa vse prizna.

»Zdi se mi, da te tare neka skrb. Nočem se vtikati v tvoje osebne težave – toda ali ti lahko kako pomagam?«

»Bojim se, da ne; vsekakor pa se ti zahvaljujem.« Po kratkem premisleku se je spustil Marcel v naslonjač, se odkrito ozrl v dostojanstvenega očeta in rekel: »Če utegneš, ti bom vse povedal.«

Galio je prikimal, odložil pisalo in, naslonjen na prekržani roki, spodbudno zrl v sina. Marcel je povedal vse do pike in ni nič olupševal. Za trenutek je pomišljal, ali naj pove tudi o Lucijinem nesrečnem dogodku, ki je njegovega še oteževal, končno pa je to misel opustil, ker je čutil, da je za očeta tudi brez tega za prvo sapo že dovolj hude-

ga. H koncu je dejal, da se bo šel takoj opravičiti. Galio je pazljivo – toda brez pripomb poslušal. Zdaj pa je stresel mogočno glavo in zavpil: »Ne!« Vzpel se je, spet zmajal z glavo in ponovil: »Ne! – Ne, ne!«

Marcel, ki je pričakoval vse kaj drugega, se je temu izbruhu začudil. »Zakaj pa ne?« je vprašal.

»Porušene zveze premoščati s hlapčevskim opravičevanjem je najbolj nevarno.« Galio je odrinil stol in se vzravnaval, kot bi se pripravljaval na govor. »Celo v najbolj ugodnih okoliščinah, denimo, če užalili kakega prijatelja in bi ga rad potolažil, lahko ponižujoče opravičilo samo škoduje. Prijatelj, ki se ne zadovolji s čim manjšim, tega ne zasluži; tako prijateljstvo sploh ni vredno besede. Pri Gaju pa bi bila stvar kar usodna, ker nimaš opravka s poštenjakom, ampak z rojenim ničvrednjem. Misliš, da je pri Gaju mogoča velikodušnost? Zanj je velikodušnost toliko kot slabost, če se boš nanjo skliceval, ga boš ponovno užalil. Gaj ne trepetava zama za svoj stolček. Pred človekom na trilih nogah pa se nikoli ne brani, ker se mu bo sicer posvetilo, da ima priložnost izkazati svojo moč.«

»Morda imaš prav,« je pritrdil Marcel.

»Morda? Seveda imam prav!« Senator je stopil k vratom, jih nalahno zaprl in spet sedel. »To pa še ni vse. Pomisli le na čudne razmere v cesarski družini, pa boš videl, zakaj se moramo Gaja bati in mu ne smemo zaupati. Stari Tiberij danes divja, jutri pa spet lenuhari v vili na Capriju in v njenih petdesetih sobah – klavrna in zoprna prikazen, ko zaklinja duhove in besediči z bogovi. – Sin moj, če bogatin ali pa kralj pobožnjaci, je vedno nekaj narobe. Bogove prepustimo revežem. Saj so bogovi zato, da odvrčajo slabiče od nadlog, ki bi jih sicer strle. Če pa se ubada z vero cesar, potem nekaj ni v redu. Pri Tiberiju vzrok ni daleč. Že leta kuha jezo na mater, ker je hotela, naj se loči od Vipsanije, edinega bitja, ki ga je kdaj ljubil ...«

»Misliš sem, da ljubi Diano,« je vpadel Marcel.

»Seveda jo! Pa zakaj? Ker je Diana Vipsanijina vnukinja. Ne smemo pozabiti, da svoje dni Tiberij ni bil slab vladar. Še pod Julijem ni doživel Rim take blaginje. Veš, da je Tiberija skoraj uničilo, ko je izginila Vipsanija iz njegovega življenja. Države mu ni bilo več mar, obkrožil pa se je z vrači, mazači, žreci in zvezdogledi. Kmalu mu je vse to tako zmedlo možgane, da je privolil v zakon z Julijo, ki je že od mladih nog ni mogel trpeti. – Morda se je prav zaradi tega hotel otresti vseh vladarskih dolžnosti. Zazdelo se mu je, da mora ves svoj čas posvetiti le sovraštvu do Julije, če naj jo sovraži, kot ta zasluži. Dodajmo prepirljivi Juliji še ponešrečenega sina iz prvega zakona, princa Gaja. Toda Tiberij Julijo ne samo sovraži – tudi boji se je. In po pravici! Zakaj kot zavraten morilec kuje Julija zoper njega črne misli in dovolj pogumna je, da jih lahko tudi uresniči.«

»Lucija pravi, da cesar nikoli ne pije vina, dokler ga ni pokusila cesarica,« je pripomnil Marcel. »Mislija je, da je to le šala.«

»Ne razburjajmo sestrice z drugačno razlago, toda prav nič ne gre za šalo. Prav tako ne postavlja Tiberij le za igračo ducata numidijskih gladiatorjev pred vrata in okna svoje spalnice ... Vsega tega se tudi Gaj dobro zaveda. Ve, da je cesar na pol bla-

zen, da je mati v nevarnosti, ve pa tudi, da njegovo regentstvo, če se kaj pripeti, ne bo trajalo dlje kot potrebuje galera, da pripelje s prestola pahnjenega princa na Kreto.«

»In kdo bi bil potem Gajev naslednik?« je vpadel Marcel.

»No,« je skomignil Galio, »do tega ne bo prišlo. Če že mora kdo od njih umreti, si lahko prepričan, da to ne bo Julija.«

»Pa denimo,« je vztrajal Marcel, »da bi se Julije znebili po boleznih, nezgodi ali z umorom, nato pa bi se odkrižali še Gaja – ali misliš, da bi nato določil cesar za naslednika Asinia Gala?«

»Morda. Cesarju bi se morda zdelo, da bi rešil čast svoje prve žene, če bi počastil njenega sina. In Gal bi ne bil najslabša izbira. Ni bilo Rimljana, ki bi ga bili ljudje bolj spoštovali kot njegovega učenege očeta Polia. Gal bi se lahko zanesel na zvestobo legij doma in v tujini. Vendar« – zadnje je rekel bolj sam sebi – »ni nujno, da bi bil sposoben vojščak vedno tudi dober vladar. Vojaški poveljnik potolče le zunanjega sovražnika. Samo spreten in pogumen mora biti. Cesar pa se nenehno bojuje – s spletkarskim dvorom, s svojeglavim senatom in s tropom skopuških veleposestnikov. Zato pa mora biti bister, da užene vse mogoče zarote, trezne glave, da opravi z izdajo, naravno nadarjen – in krokodiljo kožo mora imeti.«

»Dovolj debelo, da se bodalo zlomi v njej,« je dopolnil Marcel.

»Nevaren poklic,« je pritrdil Galio. »Ne verjamem pa, da bi prijatelja Gala kdaj doletel.«

»Radoveden sem, če bi bila Diana rada princesa,« je mrmral Marcel, zatopljen v svoje misli. Ko je dvignil oči, je srečal začudeni očetov pogled.

»Precej daleč sva zašla, kajne? Ti je Diana pri srcu?«

»Nič bolj ko Luciji,« je odvrnil sin kar moči mimoregre. »Saj veš, da sta neločljivi. Tako vidim Diano skoraj vsak dan.«

»Lep in nenavadno živahen otrok,« je pripomnil senator. »Veš, da je Diani že skoraj šestnajst let?«

»Dovolj, da se poroči – si hotel reči? To bi bilo zanjo najbolje – seveda, če se bo dala ukrotiti. Diana je odlične krvi. Šestnajst, da? Čudno, da Gaj tega še ni zapazil. Če bi si pridobil Dianino naklonjenost, bi zrasel tudi v cesarjevih očeh – in to bi mu prišlo zelo prav.«

»Diana ga mrzil«

»Misliš? Ti je povedala?«

»Ne, sin moj. To vem od Lucije.« Oče je pomolčal, dokler ni s poudarkom nadaljeval: »Dokler boš z Gajem v tako napetem razmerju, je najbolje, če se kar najmanj zmeniš za Diano.«

»Saj je ne vidim drugod kot pri nas.«

»Tudi tedaj se ne meni za njo. Gaj ima vsepovsod vohune.«

»Tudi tule, v naši hiši?« je vprašal Marcel nejeverno.

»Zakaj pa ne? Misliš, da bi bilo to preveč nečastno za Gaja, Agripovega sina, ki ga vse življenje ni obšla poštena misel, in za Julijo, ki so ji ušesa že od rojstva kot luknja v ključavnici?« – Galio je v znamenje, da je za danes z delom končal, zvil pergament na mizi. »Mislim, da sva se o tem dovolj pomenila. Morda bodo prijatelji princa pregovo-

rili, naj nad sinočnjim dogodkom zamiži. Zato je najbolje, če ne ukreneš ničesar in počakaš, kaj se bo dogajalo.«

Galio je vstal, si pogladil gube na togi in nadaljeval: »Pojdiva pogledat španska konja. Všeč ti bosta: mlečno bela sta, ponosna, razumna in gotovo draga. Izmael, stari slepar, moji mošnji v škodo dobro ve, da mi je veliko do teh konj.«

Marcel se je z veseljem pridružil očetovi vedrosti. Bilo je, kakor bi bil modri Mark Lukan Galio vso nesrečno zadevo z Gajem pravkar že uredil.

Tribun je odprl vrata, da bi spustil očeta v atrij, kjer je, naslonjen na steber, čakal Demetriji. Ta se je vzravnaval, pozdravil s kopjem ter jima sledil v kratki razdalji nekaj korakov, ko sta stopala po širnih prostorih proti velikim zahodnim vratom.

»Čudno, da postava Demetriji v atriju,« je rekel previdno Marcel.

»Morda je pazil, da bi kdo ne postaval pred vrati,« je dejal Galio.

»Ali misliš, da ima vzrok za tako previdnost?«

»Mogoče. S teboj je bil na gostiji. Ve, da si Gaja užalil in sklepa, da si padel v nemilost. Kratko – zdi se mu, da moramo biti previdni.«

»Naj ga mar vprašam, če sumi, da so v hiši vohuni?«

Galio je odkimal z glavo.

»Če bo kaj opazil, ti bo že povedal, sin moj.«

»Kdo pa tamle prihaja?« Marcel je pokazal na uniformiranega jezdeca, ki je pravkar zavil proti njim z Avrelijeve ceste. »Ta čast velja nam,« je jezno pristavil. »Kvint je, mlajši Tusk. Slišal sem praviti, da se zadnji čas zelo vrtorepi okoli princa.«

Mladi tribun, ki ga je spremljal služabnik na konju, je prijezdil naravnost do njega in brez besede potegnil iz torbe ob pasu zlato obrobljen pergamentni zvitek.

»Njegova visokost, princ Gaj, mi je ukazal, naj to sporočilo izročim osebno tribunu Marcelu Lukanu Galiju,« je ponosno iztisnil. Sluga je stopil s konja in pohitel s pergamentom po stopnicah.

»Njegova visokost naj porablja vljudnejše sle,« je razdraženo odvrnil Marcel. »Moraš počakati na odgovor?«

»Cesarski ukazi terjajo pokorščino, ne odgovorov,« je zavpil Kvint. Divje je zasukal konja, ga vzpodbodel z ostrogami in oddirjal, sluga pa za njim.

»Gaj pa hitro deluje,« je pripomnil senator. Z zadovoljstvom je gledal krepko sinovo roko, ki je odločno in hladno potegnila bodalo, da bi odtrgala vosek. Nato je Marcel podržal pergament očetu, tako da je videl vanj tudi sam. Galio je bral z zamolklim glasom:

»Princ Gaj Druz Agripa

tribunu Marcelu Lukanu Galiju:

Najprej pozdrav!

Hrabrosti vojaškega tribuna ne smemo razsipavati na gostijah. Cesarstvu naj služi tam, kjer je nezasišana drznost pogumna in vredna časti. Tribun Marcel Lukan Galio naj se pred sončnim zahodom zglašuje v pretoriju pri glavnem legatu M. Korneliju Kapitu, da bo prejel ukaze.«

Se nadaljuje

Oglas sme obsegati največ 50 besed. Cena oglasa je 20 EUR za enkratno objavo. Celoletna objava z isto vsebino je 150 EUR. Z večkratno zaporedno objavo narašča tudi popust. Oglase sprejemamo do 5. v mesecu za naslednjo izdajo. Plačilo pri poverjenikih, slovenskih župnijah ali na uredništvu.

Brežice v megli, foto: Anamarija Peterkovič

»Ali si slišal? Naš direktor je umrl.«
 »Seveda sem, a se ves čas sprašujem, kdo še je umrl z njim.«
 »Kako z njim?«
 »V osmrtnici piše: z njim je umrl eden naših najspodobnejših sodelavcev.«

»Ne morem se odločiti med tem, da grem na operacijo ali da umrem,« reče pacient doktorju.
 »Z malo sreče imate lahko oboje,« odvrne doktor.

Župnik odkrije, da mladinci iz njegove župnije rabutajo sadje na župnijskem vrtu. Naredi plakat z napisom »Bog vse vidi!« in ga postavi na vidno mesto v sadovnjak.

Še isti večer mladinci pripišejo: »A nikogar ne za-toži!«

Beno se po uspešno opravljenem voznikem iz-pitu odpravi k očetu in ga prosi za dovoljenje, da bi odslej smel uporabljati družinski avto.

»Naredi maturo, preberi Sveto pismo in si dej ostriči lase, potem boš pa dobil avto,« mu odgovori oče.

Beno naredi maturo in prebere Sveto pismo. Nato se vrne k očetu z isto prošnjo.

»Odlično!« ga pohvali oče. »Torej moraš samo še k frizerju, da te ostriče.«

»Ampak v Svetem pismu so vsi moški imeli dolge lase: Samson, Mojzes, celo Jezus!« protestira sin.

Oče mu odvrne: »Ali si si zapomnil tudi to, da so hodili peš?«

»Si slišal, da je Bogdana zapustila žena?«

»Res? In kako je prenesel?«

»Zdaj je že precej bolje, prvi teden pa se mu je skoraj zmešalo od veselja.«

»Mami, ali angeli res letijo?«

»Ja, otrok moj.«

»Ampak naša Štefka ne zna leteti!«

»Ne, Štefka je naša gospodinjska pomočnica in ne zna leteti.«

»Ampak očka ji zmeraj reče, da je njegov angelček!«

»Potem bo pa letela!«

KRIŽANKA

KRIŽANKA 1702	DUNAJSKO MESTNO ZABAVIŠČE	NASELJE PRI KRANJU	LETALSKI PODJETNIK BOSCAROL ...	SLAVNI BRAZILSKI NOGOMETAS	POLDRAG KAMEN	ZNAMENJE ZMAGE	LATINSKI VEZNIK	DEL POHISTVA	SREDSTVO ZA LAJŠANJE BOLEČIN	ARABSKA DRŽAVA	ŽENSKO IME
PISEC PRIPOVEDI											
NASPROTJE OD SKRIVLJEN						NEKDANJE PAPEŠKO POKRIVALO TONA					
LITURGIČNI SODELAVEC							DEL TELESA PISATELJ 'BOBROV' JANEZ				
ZONE OBLAK			EMA KLINEC ODPRAVA ZAKONA			ŽENSKO OBLAČILO POT PO ZRAKU					
PRVA ŽENA				OSOLJENO DOBA, ERA						18. ČRKA ABECEDE ENKRATEN IZDELEK	
VODNE ŽIVALI					ŠPANSKI DOLOČNI ČLEN OČE			MEDNARODNI TURISTIČNI KONCERN			
 HIŠNO OBUVALO ŽUPNIJA								AVTRUJSKO-NEM. REKA KIP MOLIVKE			
ZLIKOVEC, POREDNEZ						FINSKA IT FIRMA BREZ PAMETI					
AVSTRUJA		NASELJE PRI DOMŽALAH ZNAK NEVARNOSTI				RENTGEN ČLAN VOKALNE SKUPINE		KALJ KITAJSKI KOM. ŠAMODRŽEC			
DIVJA IN DOMAČA ŽIVAL					AM. PRED. BARACK IZSEL. DUH. STANKO ..						VIZIGOTSKI KRALJ
PRISLOV NA ZAČETKU VPRAŠANJA				VOJAŠKO OROŽJE MIZARSKO ORODJE							
 ŽITARICA KONRAD ADENAUER							ŠTEVILO			LUKSEMBURG DEL TELESA	
BRATA SLIKARJA TONE IN FRANCE							INGOLIČ ANTON				
ANTON MAHNIČ			EVA ŠIFRER ALENKA REBULA			ŽVEPLO STRLE ANTON		RUSKI VLADAR IVAN TRINKO			
 PORTUGALSKA DOKAZILA PREGLEDOV KISIK								OSEBNI ZAIMEK OZN. INDUKTIVNOSTI			
OBRED SKLENITVE ZAKONA								PRITISK ZRAKA			

REŠITEV KRIŽANKE št. 1701

REŠITEV 1701	SEKEL SKOPJE	PODI, KI POGONJA KORNJA	KRAL V NEU KRALJINI	PREBRAL EC BANJA	2. ČRKA ABECEDE	PREDOLO	KONCRET S SOLUTEM	SREČNO NOVO LETO	GL. ALFAB. ŠIFER	KLET. KASTILJA, STAFICA	NOČNI DOJKA, PRONCA	NAMERNA ŽIDOVNA PREVARA
SEKEL SKOPJE	M	A	R	I	B	O	R	A	B	U		
PODI, KI POGONJA KORNJA	U	R	A	R			B	E	L	J	A	K
SEKEL SKOPJE	R	A	D	A	R			C	E	D	R	A
SEKEL SKOPJE	S	L	O	N			R	I	B	A		N
2. ČRKA ABECEDE	K		V	E	N	E	T	I				G
ŽENSKO IME	A	N	I	C	A			A	Č	K	O	
KRATAKA ZA SOCIALNI	S	O	C				D	O	L			O
KRATAKA ZA SOCIALNI	O	V	A	L			P					A
KRATAKA ZA SOCIALNI	B	O					R	N	A	M	E	N
KRATAKA ZA SOCIALNI	O	M	E	T			A	V				J
KRATAKA ZA SOCIALNI	T	E	R				C	T	Š			E
KRATAKA ZA SOCIALNI	A	S					C	E	L	O	T	A
KRATAKA ZA SOCIALNI	T	R	E				O	Š				B
KRATAKA ZA SOCIALNI	S	O	T	L	A		O	R	Š	I	Č	
KRATAKA ZA SOCIALNI	A	L	J	U	B	L	J	A	N	A		
KRATAKA ZA SOCIALNI	O	K	T	E	T		A	A	L	E	N	